

Foto: Kenneth Hellman

BILAGOR TILL AVFALLSPLAN 2016-2020

Svedala kommun 2016-05-01

SVEDALA KOMMUN

Avfallsplanen beslutades av kommunfullmäktige 2016-04-13

Det här dokumentet utgörs av avfallsplanens Bilagor. Avfallsplanen hittas på kommunens hemsida www.svedala.se

Projektgrupp för avfallsplanen har varit Lucas Jönsson, avfallschef, Hanna Blomqvist, miljöinspektör, Bygg och miljö och Ann Thorén, avdelningen för kommunservice, Sysav.

Avfallsplanen har tagits fram med konsultstöd från Tyréns stadsutvecklingsavdelning, Britt-Marie Fagerström och Johanna Hellsten.

Innehållsförteckning till avfallsplanens bilagor

1	Framtagandet av Svedala kommuns avfallsplan	4
2	Dagens avfallshantering i Svedala kommun	5
2.1	Bakgrundsfakta om Svedala kommun	5
2.2	Avfallskedjan har många aktörer	6
2.3	Insamling av avfall	7
2.4	Avfallslag - beskrivning, uppkomst, mängder och behandling	7
2.4.1	Hushållsavfall - avfall som kommunen ansvarar för att samla in	7
2.4.2	Avfall med producentansvar	4
2.4.3	Avfall som inte innefattas i kommunens eller producenters ansvar	5
2.5	Behandling av avfall	7
2.5.1	Återanvändning och materialåtervinning	7
2.5.2	Biologisk behandling	8
2.5.3	Förbränning med energiutvinning	8
2.5.4	Deponering	8
2.5.5	Farligt avfall	8
2.6	Kommunikation med kommuninvånarna	8
3	Översiktsbild över avfallshanteringen i Sysavregionen	9
4	Uppföljning av Avfallsplan 2011-2015	10
5	Omvärldens krav och regelverk	19
5.1	Lagstiftning på EU-nivå	19
5.1.1	Förslag till förändringar av avfallsdirektivet	19
5.2	Svensk lagstiftning	20
5.2.1	Miljöbalken	20
5.2.2	Avfallsförordningen (2011:927)	21
5.2.3	Förordningar om producentansvar	21
5.2.4	Annan avfallsrelaterad lagstiftning	25
5.2.5	Kommande förändringar i nationell lagstiftning	26
5.3	Nationella mål och program	27
5.3.1	Nationella miljömål	27
5.3.2	Nationell avfallsplan	30
5.3.3	Nationellt program för att förebygga avfall	30
5.4	Regionala mål och program	31
5.4.1	Länsstyrelsen i Skåne läns miljömål	31
5.4.2	Region Skånes miljömål	31

5.5	Svedala kommuns lokala mål och program.....	33
5.5.1	Lokala miljömål.....	33
5.5.2	Kommunal miljöpolicy.....	34
5.5.3	Energiplan 2006-2010.....	34
5.5.4	Översiktsplan 2010.....	34
5.6	Enkät om avfallshanteringens framtid i kommunen och regionen.....	35
5.7	Dialog med skolbarn om framtidens avfallshantering.....	38
5.8	Workshop om framtidens avfallshantering i Svedala kommun.....	39
6	Förteckning över nedlagda deponier.....	55
7	Förteckning över avfallsanläggningar.....	58
8	Avfallsplanens mål belysta ur ett barnperspektiv.....	59
8.1	Avfallsplanens mål och möjliga åtgärder.....	59
8.2	Avfallsplanens konsekvenser för barn.....	60
8.2.1	Ökat fysiskt utrymme och tillgänglighet till avfallshantering och återbruk.....	60
8.2.2	Förändrade transporter.....	62
8.2.3	Ökad transparens och kommunikation i avfallskedjan.....	62
8.3	Samlad bedömning.....	62
9	Miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning för avfallsplanen.....	63
9.1	Sammanfattning.....	63
9.2	Inledning.....	64
9.3	Avfallsplanens innehåll.....	64
9.4	Avgränsningar och alternativ.....	65
9.4.1	Nollalternativ.....	66
9.5	Samråd under arbetet med att ta fram avfallsplanen.....	66
9.6	Miljöpåverkan.....	66
9.6.1	Nulägesbeskrivning.....	66
9.6.2	Beaktande av nationella miljö kvalitetsmål.....	68
9.6.3	Miljöpåverkan från avfallsplanens fokusområde 1: Hållbar konsumtion för minskade avfallsmängder.....	69
9.6.4	Miljöpåverkan från avfallsplanens fokusområde 2: Hållbar sortering med ökad återvinning.....	70
9.6.5	Miljöpåverkan från avfallsplanens fokusområde 3: Hållbar hantering för en renare miljö.....	72
9.6.6	Samlad bedömning av avfallsplanens miljöpåverkan.....	74
9.7	Uppföljning och övervakning av betydande miljöpåverkan.....	75
10	Samrådsredogörelse förslag till ny Renhållningsordning.....	77

1 Framtagandet av Svedala kommuns avfallsplan

Varje kommun ska i enlighet med Miljöbalken ha en renhållningsordning, med avfallsföreskrifter och avfallsplan. Avfallsplanen ska innehålla åtgärder för att minska avfallens mängd och farlighet i kommunen.

Arbetet med Svedala kommuns renhållningsordning, med avfallsplan och avfallsföreskrifter inleddes under 2014. Arbetet har gjorts i samarbete med det gemensamägda kommunala bolaget Sysav och dess övriga 13 ägarkommuner. Syftet har varit att utvecklingen av den framtida avfallshanteringen inom Sysav-regionen ska ske med gemensamma fokusområden och mål. Det övergripande målet för det gemensamma arbetet har varit:

"Den 1 januari 2016 finns det en brett förankrad renhållningsordning och kretsloppsplan som håller över tid, som dessutom blir genomförd."

Arbetet med Svedala kommuns renhållningsordning har bedrivits av en projektgrupp:

Lucas Jönsson, Avfallschef, projektledare

Hanna Blomqvist, Miljöinspektör

Ann Thorén, Sysav

Arbetet med framtagningen av kommunernas avfallsplaner och den regionala kretsloppsplanen har till stora delar gjorts gemensamt av representanter från ägarkommunerna och Sysav genom regelbundna träffar.

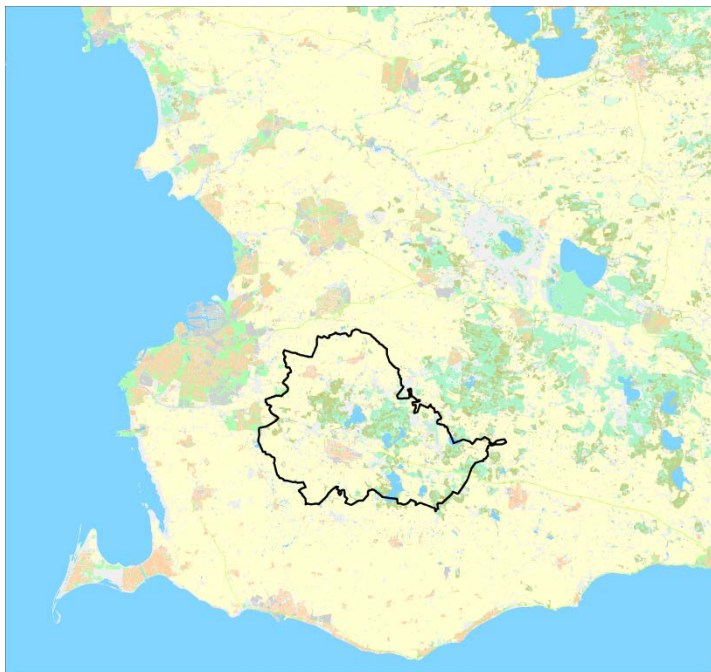
Under arbetet med att ta fram en ny avfallsplan för Svedala kommun har också aktiviteter genomförts i form av enkätutskick samt en workshop om framtidens avfallshandling för aktörer som är verksamma i kommunen. Syftet med detta har varit att bjuda in så många intressenter som möjligt under arbetets gång för att tidigt fånga upp synpunkter och information som är viktiga för avfallsplanens innehåll. Förhoppningen är att detta ska ge goda förutsättningar för ett framgångsrikt genomförande av avfallsplanen i samarbete med andra aktörer.

2 Dagens avfallshantering i Svedala kommun

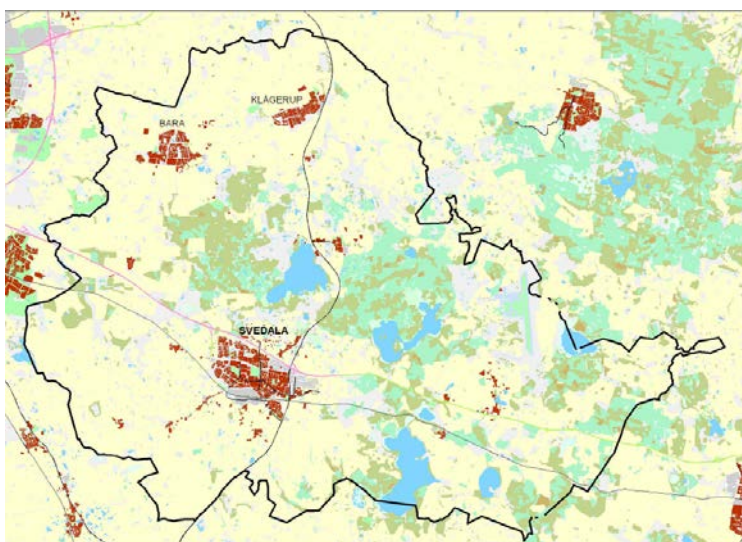
I detta avsnitt beskrivs avfallshanteringen i Svedala kommun idag (2015), vilka förutsättningar som finns för avfallshanteringen i kommunen och hur avfallshanteringen ser ut idag.

2.1 Bakgrundsfakta om Svedala kommun

Svedala kommun ligger i sydvästra delen av Skåne och kommunens landareal uppgår till 219 km². Kommunen gränsar till Skurup, Trelleborg, Vellinge, Malmö, Staffanstorp och Lund. I kommunen finns tre tätorter: Svedala, Bara och Klågerup.

Figur 1. Översiktskarta över sydvästra Skåne

Figur 2. Översiktskarta, Svedala kommun

Vid årsskiftet 2014/2015 bodde 20 248 invånare i kommunen. Befolkningsutvecklingen förväntas bli positiv. Antalet hushåll i flerfamiljshus är cirka 3 250 och i villor cirka 4 900.

Kommunen har ett varierat näringsliv med många små och medelstora företag och ett fåtal

stora, antal registrerade företag är drygt 1 650 stycken. Verksamhetsgrenarna som dominerar är handel och kommunikation. Största arbetsplatserna är Malmö-Sturup flygplats (cirka 1 500), följt av kommunen (cirka 1 400 anställda) och Sandvik SRP AB (cirka 475 anställda).

2.2 Avfallskedjan har många aktörer

Svedala kommun har, liksom alla svenska kommuner, ett stort ansvar för hantering av avfall, men det är flera aktörer som har ansvar för olika delar av avfallshanteringen.

Avfallslämnaren har ett grundläggande ansvar enligt Miljöbalkens 15 kap 5§ att se till att avfallet hanteras på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt. Det gäller såväl enskilda privatpersoner som den som är ansvarig för en verksamhet och innebär ett ansvar för att avfallet sorteras och lämnas till de insamlingssystem som tillhandahålls. Ansvaret innefattar också till exempel att som verksamhetsutövare försäkra sig om att den som transporterar bort avfallet har de tillstånd som krävs.

Kommunen har en grundläggande roll i avfallshanteringssystemet och ska se till att hushållsavfallet tas om hand. Det har sin grund i Miljöbalken, där det framgår av 15 kap 8§ att kommunen har en renhållningsskyldighet. I samma kapitel 2 § definieras hushållsavfall som "avfall som kommer från hushåll samt därmed jämförligt avfall från annan verksamhet". Hushållsavfall innefattar alltså inte bara avfall som uppkommer i alla hem utan även liknande avfall som uppkommer på alla andra ställen där människor uppehåller sig, som på arbetsplatser, skolor och vårdinrättningar. Exempel på hushållsavfall är köksavfall, uttjänta möbler och slam från enskilda avloppsanläggningar.

Kommunen ansvarar för att upprätta en avfallsplan som omfattar allt slags avfall inom kommunen, både det avfall kommunen ansvarar för och det avfall som råder under ansvar av andra aktörer. Kommunen är både beslutsfattare, utförare och tillståndsmyndighet i avfallshanteringen. Kommunen ansvarar för att samla in, borttransportera och återvinna eller bortskafta hushållsavfallet, inklusive grovavfall och farligt avfall från hushåll. Kommunen ansvarar dock inte för det avfall som täcks in under producentansvar eller ansvar för verksamhetsutövare.

Producenter av vissa produkter ansvarar för att insamla, bortforsla, materialåtervinna och/eller energiutnyttja det avfall som uppstår då produkten kasseras. Syftet med producentansvaret är att stimulera till framtagande av produkter som är mer resurssnåla och lättare att återvinna och som inte innehåller farliga ämnen. Producentansvar finns för förpackningar (kartong, plast, metall, glas), returpapper, batterier, glödlampor, el-produkter, bilar och däck. Producentansvaret förutsätter att förbrukare och konsumenter sorterar ut förpackningar, returpapper med mera och lämnar dessa avfallsslag till de insamlingssystem som erbjuds. Från den 1 november 2014 gäller att den som driver ett insamlingssystem ska inneha tillstånd. En kommun kan också bedriva insamling av förpackningar inom kommunen utan särskilt tillstånd, förutsatt att det insamlade materialet i nästa led lämnas till ett insamlingssystem som har tillstånd.

Det hushållsavfall som samlas in fastighetsnära i Svedala kommun hämtas av Sita Sverige AB som är upphandlad av kommunen. Upphandling av ett insamlingssystem med 8 fraktioner med start år 2017 pågår. I enlighet med kommunens direktiv lämnar entreprenören avfallet till Sysavs avfallsanläggning i Malmö. Det är bara entreprenörer som har tillstånd från kommunen som får lov att transportera avfallet.

Verksamhetsutövare som ger upphov till avfall som inte är hushållsavfall väljer själva sin entreprenör. Avfall från verksamheter som omfattas av producentansvar hämtas av entreprenör och lämnas till producenternas anläggningar.

Avfallsbehandlare kan vara både offentliga och privata aktörer. Svedala är en av fjorton delägare i det kommunala bolaget Sysav. Genom ett konsortialavtal regleras att det hushållsavfall som samlas in i kommunen behandlas genom Sysavs försorg.

2.3 Insamling av avfall

I Svedala kommun samlas hushållsavfall in på flera olika sätt.

Fastighetsnära insamling av matavfall och restavfall, det avfall som blir kvar när avfallsslag som ska sorteras ut är utsorterat, sker i kärl som hämtas av Sita. Avfallskärlen ägs av kommunen och kan vara placerade utomhus, i soprum eller i miljöhus. Grovavfall hämtas och ingår i avfallstaxan.

Återvinningsstationer (ÅVS) har Förpacknings- och tidningsinsamlingen ansvar för. På en återvinningsstation kan privatpersoner lämna tidningar och förpackningar av papper, plast, metall och glas och de är ofta placerade vid butiker eller i anslutning till genomfartsvägar. Hösten 2014 fanns det 18 återvinningsstationer i Svedala kommun. På återvinningsstationerna finns också batteriholk för insamling av småbatterier och textilinsamling.

Återvinningscentraler (ÅVC) är bemannade insamlingsplatser för olika typer av grovavfall samt trädgårdsavfall och farligt avfall. I Svedala finns en återvinningscentral. På återvinningscentralen för hushåll finns det möjlighet att lämna:

- Föremål och kläder till loppis och secondhandförsäljning
- Byggmaterial till återbruk (Malmö Återbyggdepå)
- Vitvaror och Kyl/Frys
- Farligt avfall
- El-avfall
- Eternit
- Förpackningar av glas, papper och plast
- Tidningspapper
- Wellpapp
- Metall
- Hårdplast
- Planglas
- Trä
- Gips
- Resårmöbler
- Brännbart
- Trädgårdsavfall
- Jord, sten, tegel och betong
- Ej återvinningsbart

Samlaren är ett särskilt utformat skåp för insamling av batterier, ljuskällor och små el-avfallsprodukter. Hösten 2014 fanns Samlaren placerad i tre livsmedelsbutiker i kommunen.

2.4 Avfallsslag – beskrivning, uppkomst, mängder och behandling

Här beskrivs avfallsslagen uppdelade efter vilken aktör som är ansvarig. För varje avfallstyp redovisas hur avfallet hanteras i Svedala kommun och vilken mängd som samlades in år 2014.

2.4.1 Hushållsavfall – avfall som kommunen ansvarar för att samla in

Kommunen ansvarar för allt avfall som ryms i begreppet "hushållsavfall", vilket definieras i Miljöbalken 15 kap, § 2: Med hushållsavfall avses avfall som kommer från hushåll samt därmed jämförligt avfall från annan verksamhet.

Till kategorin "avfall från hushåll" räknas köksavfall, latrin och slam från slambrunnar och slamtankar, liksom uttrangerade möbler och cyklar. Med "därmed jämförligt avfall" menas avfall från industrier, affärsrörelser och annan likartad verksamhet som i renhållningssammanhang är jämförligt med avfall som kommer från hushåll. Det är sådant avfall som uppkommer som en direkt följd av att människor oavsett ändamål eller verksamhet uppehåller sig inom en lokal eller i en anläggning. Som exempel kan nämnas avfall från personalmatsalar, restaurangavfall och toalettavfall.

Här nedan beskrivs de avfallsslag som kommunen ansvarar för samt med uppgifter om hur stora avfallsmängderna var per avfallslag i Svedala kommun 2014.

Tabell 1 Förteckning över insamlad mängd för olika avfallsslag som innefattas i kommunens ansvar.

Avfallsslag	Insamlad mängd 2014 (ton)	Insamlad mängd per invånare 2014 (kg)
Kärl- och säckavfall, inklusive matavfall	4710	233
Grovavfall	6711	331
Matavfall	987	49
Slam från enskilda anläggningar	2050	101
Fettavskiljarslam och fett/matolja från hushåll, restauranger och storkök	82	4,1
Farligt avfall	55	2,7

Här följer en beskrivning av vad de olika avfallsslagen innefattar.

Kärlavfall

Soppåsen med sorterat avfall från exempelvis köket eller badrummet läggs i en samlingsbehållare som töms eller hämtas av kommunens entreprenör. I kommunen används företrädesvis plastkärl med hjul, där kärlets storlek varierar mellan 140 och 660 liter beroende på hur många hushåll som betjänas. I princip samtliga villahushåll i kommunen har delat 370-literskärl med hämtning varannan vecka och under sommaren varje vecka. I flerbostadshus används större kärl med hämtning en gång per vecka.

Grovavfall

Hushållsavfall som är stort eller tungt eller har andra egenskaper som gör att det inte ska lämnas som kärlavfall kallas för grovavfall. Exempel på grovavfall är uttjänta möbler och cyklar. Grovavfall kan lämnas på återvinningscentralerna. Grovavfall kan också hämtas från villafastigheter vilket ingår i taxan.

Matavfall

Matavfall är det avfall som uppstår i samband med beredning av mat samt överblivna rester, exempelvis potatisskal, mat som blivit dålig eller som ändå slängs. I flerfamiljsbostäder sorteras matavfallet ut och samlas in i papperspåsar som sedan läggs i 140-liters plastkärl med hjul som töms varannan vecka och under sommaren varje vecka. Boende i villa sorterar också sitt matavfall i papperspåsar, som läggs i ett delat 370-liters kärl med samma tömningsfrekvens som flerfamiljsbostäder.

Matavfall från butiker eller andra verksamheter med större mängder matavfall kan samlas in i större 45-literspåsar av papper, som sedan läggs i 140-literskärl.

För restauranger och storkök finns också alternativet med en matavfallskvarn som kopplas till en tank. Tanken töms vid behov av en slamsugbil. Fastighetsägaren står för matavfallskvarnen, liksom för de installationsarbeten mellan matavfallskvarn och uppsamlingstank som krävs.

Utsorterat matavfall kan också komposteras på den egna tomten i en sluten varmkompost, vilket ska anmälas till kommunen. Under 2014 var det 36 hushåll som hade anmält egen kompost.

Sedan 2010 är det obligatoriskt för hushållen och verksamheterna att sortera ut matavfall.

Latrinavfall

Latrinavfall från hushåll utan vattentoalett ingår i det kommunala ansvaret. Under 2014 hade Svedala inga abonnenter för latrinhämtning.

Slam från enskilda avloppsanläggningar

Slam från enskilda avloppsanläggningar, som till exempel trekammarbrunnar, minireningsverk, BDT-anläggningar eller slutna tankar, samlas in av en entreprenör på uppdrag av kommunen. Under 2014 fanns i kommunen cirka 700 sådana anläggningar, som kan vara för såväl permanent- som fritidshus. Det insamlade slammet behandlas huvudsakligen genom avvattning och eldas därefter i Sysavs anläggning. Resterande mängd lämnas för behandling på reningsverket i Svedala.

Slam från fettavskiljare

Slam från fettavskiljare samlas in från alla storkök och restauranger med slamsugbil av en entreprenör på uppdrag av kommunen. Rutiner för spårbarhet och renhet vid leverans finns i form av kvalitetsförsäkring och leveransdokument. Det insamlade slammet tas emot på Sysavs förbehandlingsanläggning för matavfall och behandlas därefter i en biogasanläggning.

Farligt avfall

Farligt avfall är sådant avfall som har egenskaper som gör att det behöver behandlas på ett särskilt sätt för att inte sprida farliga ämnen. Farligt avfall från hushållen kan lämnas på en återvinningscentral och till Farligt Avfall-bilen. Små uttjänta el-produkter och ljuskällor kan också lämnas i skåpet Samlaren, som finns vid några livsmedelsbutiker. Vidare kan batterier lämnas i batteriholkar på återvinningsstationer.

Trädgårdsavfall

Trädgårdsavfall är avfall som uppkommer i samband med trädgårdsskötsel, exempelvis löv, gräsklipp och avklippta grenar. Trädgårdsavfall kan villahushåll själva lämna på återvinningscentralen. Villaabonnenter kan också ha abonnemang för trädgårdsavfallskärl med hämtning 19 gånger under veckorna 12-49.

2.4.2 Avfall med producentansvar

Flera av de mest frekventa och vardagliga avfallsslagen omfattas av producentansvar. I praktiken fördelas ansvaret för insamling och behandling på lite olika sätt för dessa olika avfallsslag. Överlag är det svårt att få fram kommunspecifika siffror för dessa avfallsslag och tillförlitligheten varierar i de siffror som producenterna tillhandahåller. Både kommunen och producenterna har ansvar att informera sina invånare om hur avfall med producentansvar ska sorteras och hanteras.

Tabell 2 Förteckning över insamlad mängd för olika avfallsslag som omfattas av producentansvar.

Avfallsslag	Insamlad mängd 2014 (ton)	Insamlad mängd per invånare 2014 (kg)
Returpapper	988	49
Wellpapp- och kartongförpackningar	279	14
Plastförpackningar	101	4,9
Träförpackningar	-	-
Metallförpackningar	32	1,6
Glasförpackningar	472	23
Däck	162	8,0
El-avfall	294	15
Bärbara batterier	4,3	0,21
Bilbatterier	11,3	0,56
Bilar	-	-
Läkemedel	-	-

Här följer en beskrivning av vad de olika avfallsslagen innefattar.

Returpapper och förpackningar (wellpapp- och kartong samt plast, metall, glas)

Producentansvaret för tidningar och förpackningar ombesörjs i praktiken av Förpacknings- och tidningsinsamlingen AB (FTIAB). Det är FTIAB som ansvarar för att etablera och driva de offentliga återvinningsstationerna där det är möjligt att lämna tidningar och förpackningar. Svedala kommun har underlättat genom att bygga återvinningsstationer och därefter upplåtit dessa anläggningar till FTIAB. Hösten 2014 fanns i Svedala kommun 18 återvinningsstationer.

Träförpackningar

Inga uppgifter har gått att få fram för insamlingen av träförpackningar.

Däck

Svensk Däckåtervinning AB ansvarar för insamlingen av däck och ingen inrapportering av mängder sker till kommunen. Schablonsiffror som bygger på totala insamlingen i Sverige omräknat till kg/person används för att få en grov uppfattning över insamlad mängd i kommunen.

El-avfall

Avfall i form av uttjänta elektriska och elektroniska produkter brukar kallas el-avfall. El-kretsen är den aktör som ansvarar för att det av kommunen insamlade el-avfallet kommer till rätt behandling och återvinning.

Bärbara batterier och bilbatterier

Producenterna ser till att småbatterier kan samlas in i holkar som finns på samtliga återvinningsstationer och återvinningscentraler. De kan också lämnas i skåpet Samlaren, som finns vid tre livsmedelsbutiker. Större batterier, som bilbatterier, kan lämnas på återvinningscentralerna. Efter insamlingen ser producenterna till att batterierna kommer till rätt behandling och återvinning.

Bilar

Sedan 1 juni 2007 omfattar producentansvaret alla bilar enligt ny förordning (SFS 2007:185). I Sverige återanvänds omkring 85 procent av materialet i skrotbilarna. Återvinning sker bland annat av metaller, glas och gummi. Inga uppgifter har gått att få fram för insamlingen av bilar i kommunen.

Läkemedel

Producentansvaret innebär att alla apotek som hanterar receptbelagda läkemedel är skyldiga att ta emot läkemedelsavfall och se till att avfallet transporteras bort och i övrigt hanteras på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt. Producenterna är också skyldiga att informera dem som köper läkemedel om möjligheten att lämna tillbaka läkemedelsavfall till apoteken och om varför avfallet inte bör blandas med övrigt avfall.

Producentansvaret för läkemedel omfattas dock inte av farligt avfall, vilket betyder att kommunerna ansvarar för att borttransportera och för bortskaftning av vissa läkemedel som utgör farligt avfall och som kommer från hushåll. I dagsläget är det cytostatika och cytotoxiska läkemedel som utgör farligt avfall.

2.4.3 Avfall som inte innefattas i kommunens eller producenters ansvar

Det avfall som ligger utanför kommunens och producenternas ansvar hanteras på den fria privata marknaden. Det är avfall som inte har någon likhet med avfall som kommer från hushåll, utan är avfall som uppkommer i samband med en verksamhets produktion av varor eller tjänster. Det finns en mängd aktörer som arbetar med att bistå verksamheter med sortering och hantering av den här typen av avfall, vilket gör det svårt att samla in och sammanställa uppgifter över det avfall verksamheter ger upphov till. I det här kapitlet ges därför en mycket översiktlig beskrivning över mängder och hantering för en del av det avfall som inte omfattas av kommunens eller producenters ansvar.

Park- och trädgårdsavfall

Som park- och trädgårdsavfall räknas avfall som uppkommer vid normal skötsel av parker och större trädgårdsanläggningar, vilket hanteras i kommunens egen kompostanläggning.

Bygg- och rivningsavfall

Avfall som uppkommer i samband med nybyggnation, renovering och rivning räknas som bygg- och rivningsavfall. Avfallet kan bestå av många olika sorters material, exempelvis trä, betong, gips, asfalt, sten och tegel, som alla behöver hanteras och behandlas på olika sätt

Bygg- och rivningsavfall är en av de största avfallskategorierna i ett nationellt perspektiv. Avfallet hanteras av privata entreprenörer på en fri marknad.

Avfall från energiåtervinning

Restprodukter efter förbränning är slagg och aska. Rester efter det utbrända avfallet, slaggen, kyls i en vattenfylld slaggläckare och lagras i en dagbunker. Slaggen transporteras sedan till en sorteringsanläggning på Spillepengens avfallsanläggning där den sorteras för återvinning genom att metaller avskiljs. Det resterande slaggruset återvinns som anläggningsmaterial, i huvudsak vid återställning av gamla deponier.

Askan efter reningsprocesserna går till en silo för mellanlagring. Askan matas ut till bulkbilar för transport till Langöya i Norge för deponering.

Avfall från behandling av kommunalt avloppsvatten

Slammet från kommunens avloppsreningsverk avvattnas och stabiliseras med kalk. Slammet avsätts i första hand på jordbruksmark och cirka 300 ton produceras per år.

Avfall från behandling av industriellt avloppsvatten

Vissa industriverksamheter måste ha egen rening av avloppsvattnet innan det släpps till det kommunala avloppsvattnenätet. Slammet från dessa reningsverk kan ha mycket olika sammansättning. Verksamheterna har ansvar för att det uppkomna slammet omhändertas på rätt sätt vid godkända anläggningar.

Branschspecifikt industriavfall

Avfall med särskilda egenskaper som uppkommer som en direkt följd av en verksamhet kallas för branschspecifikt industriavfall. Avfallet kan därmed komma från så olika typer av verksamheter som tillverkningsindustri, varuhandel eller offentlig förvaltning och avfallet har därmed olika karaktär.

Verksamheten ansvarar själv för att se till att avfallet samlas in och behandlas på ett riktigt sätt. I förteckningen över anmälnings- och tillståndspliktiga anläggningar redovisas vilka aktörer som behandlar sådant avfall i kommunen.

Ej branschspecifikt industriavfall

Verksamheter ger upphov till avfall som inte uppkommer som en direkt följd av verksamheten, som till exempel emballage och förpackningar.

Insamling och behandling av ej branschspecifikt industriavfall görs av privata aktörer. Verksamheten ansvarar själv för att se till att avfallet samlas in och behandlas på ett riktigt sätt.

2.5 Behandling av avfall

All avfallsbehandling ska ske i enlighet med avfallshierarkins prioritering. Det bästa är när avfall aldrig uppstår – då har avfallet minimerats. För det avfall som uppstått gäller att det i första hand ska återanvändas, i andra hand materialåtervinnas, i tredje hand återvinnas genom exempelvis utvinnande av energi. Endast det avfall som inte kan tas tillvara på något annat sätt ska bortskaffas (deponeras).

Figur 1: Avfallshierarkin, eller avfallstrappan, som visar prioriteringsordningen för hur avfall ska hanteras och behandlas för att ge minsta möjliga miljöpåverkan. Bild från sysav.se.

Prioritetsordningen gäller under förutsättning att det är miljömässigt och ekonomiskt rimligt. Farligt avfall behöver till exempel behandlas utifrån sina egenskaper.

Hur merparten av det hushållsavfall som omhändertogs under 2014 behandlades framgår i nedanstående tabell.

Tabell 3 Förteckning över Svedala kommuns hushållsavfallsmängder per behandlingsmetod.

Behandlingsmetod	Mängd 2014 (ton)
Kärl- och säckavfall till förbränningsanläggning	3733
Trädgårdsavfall till förbränningsanläggning	153
Matavfall till central biogasanläggning	987
Trädgårdsavfall till central biologisk behandling	1645
Matavfall som komposteras i en- och tvåfamiljshus	6,5

Nedan beskrivs vad respektive behandlingsmetod innebär.

2.5.1 Återanvändning och materialåtervinning

Materialåtervinning innebär att avfallets material processas så att det blir råvara till nya produkter. Förpackningar, returpapper och delar av el-avfall är exempel på sådana avfallslag. Genom materialåtervinning minskas behovet av jungfruliga råvaror.

Återanvändning innebär att produkten kan användas i sin ursprungliga form, gäller bland annat 33-cl glasläskflaskor med pant.

Det material som omfattas av producentansvar, exempelvis förpackningar, tidningar och el-avfall, behandlas centralt på anläggningar som har handlats upp av producenterna.

2.5.2 Biologisk behandling

Det insamlade matavfallet förbehandlas på Sysavs förbehandlingsanläggning i Malmö och slutbehandling sker genom rötning vid Karpalunds biogasanläggning i Kristianstad. Rötning är en syrefri nedbrytningsprocess där energin omvandlas till metangas och näringsämnen finns kvar i biogödselresten. Metangasen kan användas som fordonsbränsle och biogödseln är ett gödselmedel som kan ersätta konstgödning.

Det trädgårdsavfall som lämnas på återvinningscentralerna behandlas genom kompostering eller energiutvinning. Kompostering är en syrekrävande process där energin avgår genom värme och den färdiga komposten är ett bra jordförbättringsmedel.

2.5.3 Förbränning med energiutvinning

Förbränning med energiåtervinning lämpar sig för avfall som inte kan återvinnas på annat sätt, så som restavfallet. Energiåtervinning tar vara på energin i avfallet, vilket ger fjärrvärme och el. Det brännbara avfallet som samlas in, för att sedan skickas till Sysavs kraftvärmeverk i Malmö, där avfallet blir el och fjärrvärme.

2.5.4 Deponering

Deponering är en behandlingsmetod för avfall som inte kan eller ska återvinnas, exempelvis asbest eller glas- och mineralull. Deponering innebär att avfallet förvaras på ett långsiktigt säkert sätt. Det är förbjudet att deponera brännbart eller organiskt avfall. Sysav har aktiva deponier på Hedeskoga avfallsanläggning, Ystad och Spillepeng, Malmö.

2.5.5 Farligt avfall

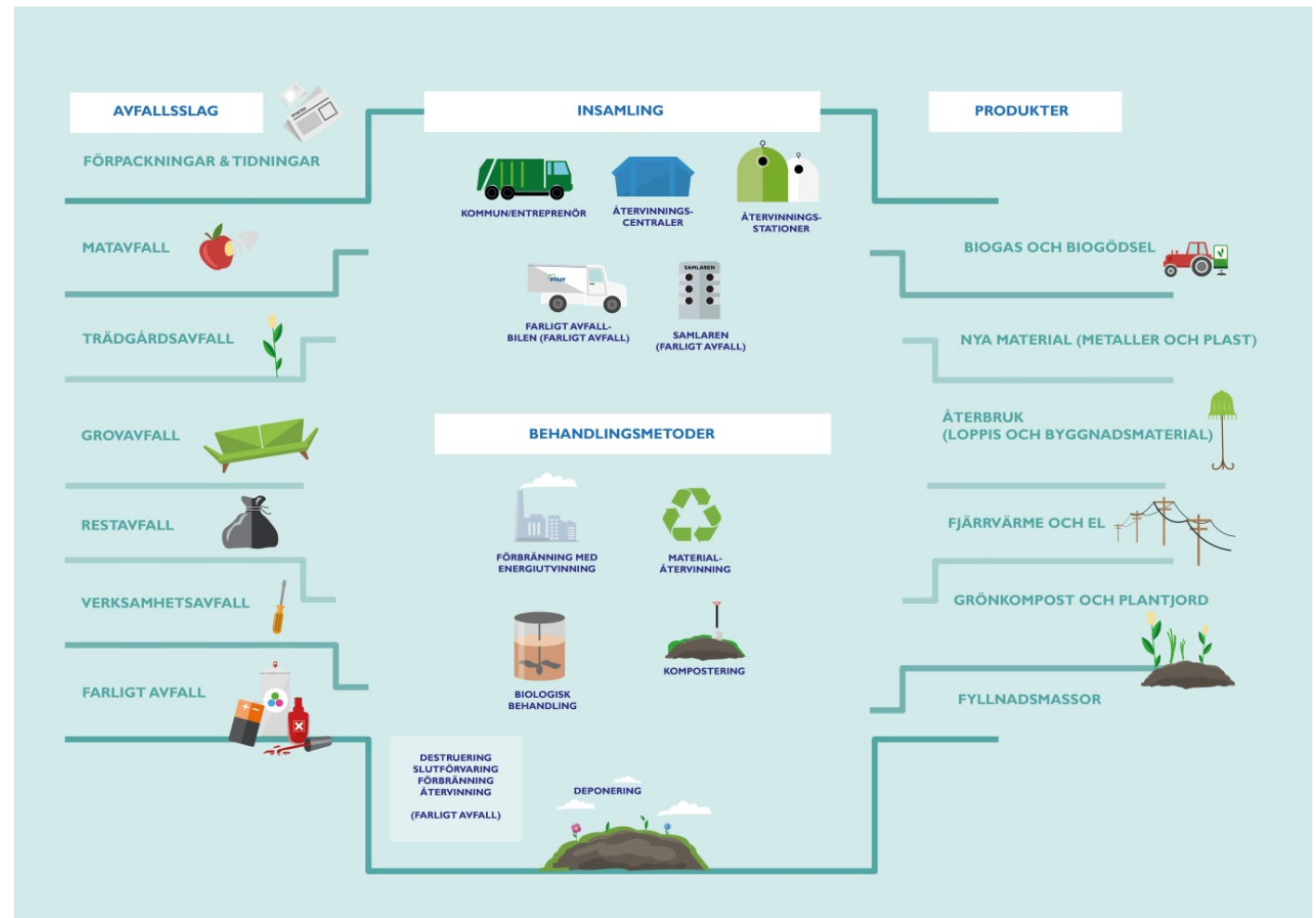
Farligt avfall kan behandlas med någon eller flera av behandlingsmetoderna ovan beroende på avfallets egenskaper. Farligt avfall i form av asbest deponeras på anläggningen i Spillepeng, Malmö, medan övrigt insamlat farligt avfall paketeras och skickas till extern särskild behandlingsanläggning.

2.6 **Kommunikation med kommuninvånarna**

Årligen ges en skrift ut till samtliga hushåll och verksamheter i kommunen där Avfalls- och VA-enheten informerar om bland annat taxor, insamlingsystem, insamlingsplatser, avfallssortering och kontaktuppgifter. Avfallsfrågor rörande abonnemang och fakturor svarar kommunens entreprenör Sita för. Men kommunens egen kundservice hjälper också kommuninvånarna med avfallsfrågor. På kommunens hemsida finns en särskild sida med information om avfall där också e-tjänster håller på att byggas upp. Kommunen deltar i kampanjer tillsammans med Sysav och Avfall Sverige.

3 Översiktsbild över avfallshanteringen i Sysavregionen

Bilden beskriver avfallshanteringen i Sysavregionen. Avfall är resurser som måste återföras till samhället i form av material och energi. Varje avfallsslag behandlas efter sina specifika egenskaper för att kunna bli så bra produkter som möjligt, och farliga ämnen tas ur kretsloppet.

Figur 2 Avfallshanteringen i Sysavregionen

4 Uppföljning av Avfallsplan 2011-2015

Svedala kommuns tidigare avfallsplan antogs 2011 och hade mål att nå till 2015, men saknade nulägesbeskrivning. Här följer en genomgång av huruvida målen har uppnåtts. Målen i avfallsplanen var strukturerade i inriktningsmål och delmål. Inriktningsmålen var övergripande mål för hela regionen och var gemensamma för Sysav och dess ägarkommuner. Delmålen angav en mer detaljerad och konkret nivå över vad Svedala kommun ville uppnå och genomföra för att bidra till inriktningsmålet.

Alla mål från avfallsplanen finns redovisade i kolumnen MÅL i tabellen nedan. I kolumnen UPPFÖLJNING är det noterat huruvida målet är uppfyllt eller inte (se teckenförklaring för använda symboler nedan). Kommentarer till bedömningen över huruvida målet är uppfyllt eller inte, inkl. vilka åtgärder som har genomförts och/eller måttal som har uppnåtts, beskrivs i kolumnen GENOMFÖRDA ÅTGÄRDER.

Många mål är inte direkt mätbara och inte helt enkla att följa upp. Det är oftast inte helt självklart om målet är uppfyllt eller inte, det handlar om en bedömning. Att ha genomfört åtgärder i linje med målet har här ansetts vara ett sätt att ha uppfyllt målet.

Uppföljningen baseras på uppgifter över vad som är gjort/uppnått till och med år 2014. Svedala kommun har fram till och med 2014 uppfyllt eller delvis uppfyllt samtliga av sina nio delmål.

- *Målet är uppfyllt*
- *Målet är delvis uppfyllt*
- *Målet är inte uppfyllt*
- *Uppgift saknas*

MÅL	UPPFÖLJNING	GENOMFÖRDA ÅTGÄRDER
Inriktningsmål 1: Verka för avfallsminimering		
<p>Delmål 1: Kommunen ska i sina informationsinsatser gällande avfall informera om konsumtionens betydelse för avfallsproduktionen och om vilka möjligheter till avfallsminimering och återanvändning som finns i kommunen.</p>		<p>Genomförda åtgärder nedan anses uppfylla målet.</p> <p><u>Genomförda åtgärder 2010, 2011, 2012, 2013, 2014 och 2015:</u> En ny upplaga av Avfallsguiden som informerar om avfallshanteringen i kommunen. Innehåller aktuella kontaktuppgifter och annan data samt tips på hur avfallshanteringen kan utvecklas för innevånarna.</p> <p><u>Genomförda åtgärder 2011-2015:</u> Deltagit i de gemensamma kampanjerna under EU-projektet Europa minskar avfallet.</p>
<p>Delmål 2: Beakta avfallsminimering vid inköp och upphandling samt arbeta aktivt med att öka kunskapen kring detta</p>		<p>Genomförda åtgärder nedan anses delvis uppfylla målet.</p> <p><u>Genomförda åtgärder 2011:</u> Deltagande i Sysavs tekniska delegations resa till Göteborg och Helsingborg för att uppfylla åtgärden "Medverka för att genomföra studieresa med politiker och lokala aktörer i syfte att ta del av erfarenheter om avfallsminimering från andra kommuner".</p> <p><u>Genomförda åtgärder 2015:</u> Nytt avsnitt om återbruk i den nya Avfallsguide 2015</p>
<p>Delmål 3: Minska mängden mat som kasseras vid kommunens egna storkök och restauranger genom att öka medvetenheten och kunskapen</p>		<p>Genomförda åtgärder nedan anses delvis uppfylla målet.</p> <p><u>Genomförda åtgärder 2012:</u> Utredning av matsvinn i kommunens egna kök för att få</p>

		<p>ett nuläge.</p> <p><u>Genomförda åtgärder 2013:</u> Fortsatt utredning av matsvinn för att få ett nuläge.</p> <p><u>Genomförda åtgärder 2014:</u> Uppsökande verksamhet i kommunens livsmedels- och restaurangverksamheter. Rapport med åtgärdsförslag.</p> <p><u>Genomförda åtgärder 2015:</u> Åtgärder genomförda enligt rapport från uppsökande verksamhet 2014</p>

Inriktningsmål 2: Verka för ett miljöriktigt omhändertagande av farligt avfall

Delmål: Andelen farligt avfall i restavfallet ska kontinuerligt minska genom förbättrade insamlingssystem och genom att upprätthålla en hög kunskap om farligt avfall hos hushåll samt verksamheter i kommunen

Genomförda åtgärder nedan anses delvis uppfylla målet.

Genomförda åtgärder 2011:
Avtal med Sysav om Farligt Avfall-bil för omhändertagande av farligt avfall.

Genomförda åtgärder 2012:
Tidningsartiklar och på hemsida gällande Farligt Avfall-bilen och dess insamling.

Genomförda åtgärder 2013:
Deltagit i planering av nya Samlaren, där två butiker delar. Information genomfört och avtal skrivet.

Genomförda åtgärder 2014:
Kommunens tredje "Samlaren" utsatt i livsmedelsaffär

Genomförda åtgärder 2010-2015
Information gällande Farligt Avfall-bilen och Samlaren i tidningsartiklar, på hemsida och tidningsannonser.

Inriktningsmål 3: Öka återanvändningen av varor och produkter

Delmål: Återanvändningen av varor och produkter ska öka inom kommunen

Genomförda åtgärder nedan anses delvis uppfylla målet.

Genomförda åtgärder 2012:
Tillåtit frivilligorganisationer att använda kommunens återvinningsstationer till insamling av begagnade kläder, för att etablera ett samarbete med dessa organisationer.

Genomförda åtgärder 2013:

		<p>Fortsatt arbete med frivilligorganisationer, där organisationerna tillåts använda kommunens återvinningsstationer för insamling av begagnade kläder.</p> <p><u>Genomförda åtgärder 2014:</u> Avtal Textil Recycling som tar hand om all sorts textil. (inte bara kläder)</p> <p><u>Genomförda åtgärder 2015:</u> Nytt avsnitt om återbruk i den nya Avfallsguide 2015</p>

Inriktningsmål 4: Maximera återvinning av material och energi

<p>Delmål 1: Kommunen ska stödja en ökad insamling av tidningar och förpackningar, mängden förpacknings- och tidningsavfall i hushållsavfallet ska därmed minska</p>		<p>Genomförda åtgärder nedan anses delvis uppfylla målet.</p> <p><u>Genomförda åtgärder 2011-2015:</u> Avfall från villor och flerfamiljshus analyserade genom plockanalys av kommunens avfall i samarbete med Sysav och övriga kommuner.</p> <p><u>Genomförda åtgärder 2012 och 2014:</u> Informerat hushåll och verksamheter gällande utsortering av förpackningar och tidningar genom avsnitt i Avfallsguiden om kommunens avfallshanting och även en sorteringsguide, samt information på hemsida.</p> <p><u>Genomförda åtgärder 2015:</u> Ny skrivning och design i omarbetad Avfallsguide</p>
<p>Delmål 2: I kommunens fysiska planering ska det finnas väl underbyggda förslag på platser för återvinningsstationer, återvinningscentraler och andra anläggningar för avfallshantering (exempelvis miljöhus och gemensamma avfallslösningar)</p>		<p>Genomförda åtgärder nedan anses uppfylla målet.</p> <p><u>Genomförda åtgärder 2011:</u> Svedala har etablerat en ny återvinningsstation i Erlandsdal för att innevånarna ska ha närhet till en sådan.</p> <p><u>Genomförda åtgärder 2012:</u> Uppfräschning av tre återvinningsstationer, samt att ytan blev hårdgjord. Förflyttning av en återvinningsstation och möte med exploitörer och Miljökontoret om miljöhus i alla planerade nya områden.</p> <p><u>Genomförda åtgärder 2013:</u> Uppfräschning av en återvinningsstation.</p>

		<p>Påbörjade utredningar gällande ny återvinningsstation i anslutning till livsmedelsaffär och flytt av en återvinningsstation.</p> <p>Säkerställt att Avfallsenheten alltid är remissinstans vid planering av nya bostadsområden och kommunen har även deltagit i planering av nya bostadsområden.</p> <p><u>Genomförda åtgärder 2014:</u> Utredningar och dialog med olika delar av kommunen om utveckling av stationeringen av kommunens återvinningsstationer</p>

<p>Delmål 3: Minst 35 procent av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker ska återvinnas genom biologisk behandling. Målet avser källsorterat matavfall till såväl hemkompostering som central behandling</p>		<p>Genomförda åtgärder nedan anses delvis uppfylla målet.</p> <p><u>Genomförda åtgärder 2011:</u> Fortsatt insamling av matavfall och informationsspridning för att öka andelen insamlat matavfall.</p> <p><u>Genomförda åtgärder 2013:</u> Konsult har besökt verksamheter till kommunala storhushåll och privata verksamheter för att uppmana till högre sorteringsgrad av matavfall och annat.</p>
<p>Delmål 4: Minst 60 procent av fosforföreningarna i avlopp återförs till produktiv mark, varav minst hälften bör återförs till åkermark.</p>		<p><u>Genomförda åtgärder:</u> Mellan år 2004 och juni 2011 avsattes slammet i vassbäddarna. Slammet skulle spridas på åkermark, men problematiken med förhöjda PFOS-halter i slammet som var tillfört från brandövningsplatsen på Sturups flygplats upptäcktes. Länsstyrelsen och Mark- och miljödomstolen avslog kommunens ansökan om spridning på åkermark. Slammet, ca 1100 ton TS, avsattes på deponi för sluttäckning. Slammet producerat mellan 2011 och januari 2014 januari, ca 680 ton TS, har också avsatts på deponi för sluttäckning pga PFOS-problematiken.</p> <p>Åtgärderna har skett på flygplatsen, genom inkoppling av ett kolfilter för rening och sedan bortkoppling av det kontaminerade vattnet från kommunens avloppsledning.</p> <p>Under 2014 från februari till december har 60 % av slammet</p>

		spridits på åkermark och resterande del har använts till jordtillverkning.

Inriktningsmål 5: Verka för effektiva och klimatriktiga avfallstransporter		
---	--	--

Delmål: Insamling och transporter av avfall ska planeras med avseende på minimerad miljö- och klimatpåverkan.		<u>Genomförda åtgärder 2013:</u> Upphandling av slamtömning med avvattningsteknik <u>Genomförda åtgärder 2014:</u> Dialog och planering i samarbete med kommunens entreprenör för slamtransporter för att minimera transporter.
--	---	--

Inriktningsmål 5: Verka för effektiva och klimatriktiga avfallstransporter		
---	--	--

Delmål: Insamling och transporter av avfall ska planeras med avseende på minimerad miljö- och klimatpåverkan.		<u>Genomförda åtgärder 2013:</u> Upphandling av slamtömning med avvattningsteknik <u>Genomförda åtgärder 2014:</u> Dialog och planering i samarbete med kommunens entreprenör för slamtransporter för att minimera transporter.
--	---	--

5 Omvärldens krav och regelverk

5.1 Lagstiftning på EU-nivå

Avfallsområdet regleras och vägleds av lagar, planer, mål och strategier på EU-nivå samt nationell, regional och lokal nivå. EU anger ramarna för den europeiska avfallslagstiftningen, riksdagen beslutar utifrån dessa ramar om den svenska avfallshanteringen. Därtill tas miljömål fram på såväl nationell som regional och kommunal nivå. I detta avsnitt beskrivs översiktligt den lagstiftning och de miljömål som berör avfallshantering generellt i Sverige och specifikt för kommunen.

EU utformar direktiv och förordningar som ska införas i medlemsländernas nationella lagstiftning. Sveriges avfallshantering styrs därmed till stora delar av EU-gemensam lagstiftning. EU-regleringen om avfall finns i avfallsdirektivet från 2008 (2008/98/EG). Direktivet anger en avfallshierarki om vilken prioriteringsordning som ska gälla för avfall i medlemsländernas lagstiftning. Det är ett ramdirektiv, vilket innebär att det är möjligt att anta specialdirektiv.

Avfallshierarkin innebär att största prioritet är att förebygga att avfall uppkommer. Att minska avfallsmängderna är något som hela Europa eftersträvar. Det avfall som ändå uppkommer ska utifrån avfallshierarkin i första hand återanvändas, i andra hand materialåtervinnas, i tredje hand återvinnas t.ex. genom utvinning av energi och endast i sista hand bortskaffas (deponeras). Ordningen gäller under förutsättning att det är miljömässigt och ekonomiskt rimligt. Avfallshierarkin inkluderades i den svenska avfallsförordningen 2011.

Figur 3: Avfallshierarkin, eller avfallstrappan, visar prioriteringsordningen för hur avfall ska hanteras och behandlas för att ge minsta möjliga miljöpåverkan. Det bästa avfallet är det som inte alls uppstår, medan deponering är det miljömässigt sämsta alternativet. Bild från sysav.se.

Enligt EU-direktivet ska alla medlemsländer också ha en nationell avfallsplan och ett program för förebyggande av avfall.

5.1.1 Förslag till förändringar av avfallsdirektivet

Under 2014 har EU-kommissionen godkänt ett förslag till nya mål i Program för ett avfallsfritt Europa. Förslaget ska behandlas av ministerrådet och EU-parlamentet innan det kan träda i kraft och tidplanen för detta är i nuläget oviss. Programmet innehåller kraftigt höjda målnivåer för insamling och behandling av avfall högre upp i avfallshierarkin. Bland annat föreslås:

- Öka återanvändningen och återvinningen av kommunalt avfall till minst 70 % till 2030
- Öka återvinningsnivån för förpackningsavfall till 80 % senast 2030, med etappmål på 60 % senast 2020 och 70 % senast 2025, inklusive mål för specifika material.
- Förbjuda deponering av återvinningsbar plast, metall, glas, papper och kartong samt biologiskt nedbrytbart avfall senast 2025, samtidigt som medlemsstaterna bör sträva efter att så gott som helt avskaffa deponering senast 2030.
- Medlemsstaterna ska utarbeta nationella strategier för förebyggande av livsmedelssvinn och arbeta för att minska detta med minst 30 % senast 2025 inom framställning, detaljhandel/distribution, livsmedelstjänster/hotellsektorn och hushåll.
- Deponeringsförbud 2030 för allt återvinningsavfall

För förpackningsavfall föreslås ett mål om 80 % återvinning och förberedelse för återanvändning till 2030. Det finns dessutom förslag till materialspecifika återvinningsmål:

- 90 % för pappers- och kartongavfall till 2025
- 60 % för plastavfall till 2025
- 80 % för träavfall till 2030
- 90 % för järn, aluminium och glas till 2030

Ett annat aktuellt ämne som uppmärksammas är återanvändningen av fosfor. Detta föreslås ske genom att främja innovation, förbättra marknadsvillkoren och integrera dess hållbara användning i EU:s lagstiftning om gödselmedel, livsmedel, vatten och avfall. Marin nedskräpning är ytterligare ett område som behandlas i programmet.

5.2 Svensk lagstiftning

På nationell nivå finns såväl styrande lagstiftning och förordningar som föreskrifter, miljömål, planer, strategier och program inom avfallsområdet. Avfallshanteringen i Sverige är styrd av olika lagkrav. De lagar som styr den kommunala avfallshanteringen och hanteringen av hushållsavfall är framför allt Miljöbalken med tillhörande förordningar. Avfallsområdet är dock omfattande, det berörs av och berör olika delar av samhället och därmed även flera olika lagområden. Förutom miljöbalken, avfallsförordningen (2011:927) och flertalet förordningar om producentansvar är annan anknytande lagstiftning i sammanhanget till exempel plan- och bygglagen (2010:900) och arbetsmiljölagen (1997:1160). Några av de lagar och förordningar som är relevanta för avfallsområdet beskrivs översiktligt nedan.

5.2.1 Miljöbalken

Redan i 1 kap 1 § miljöbalken pekas avfallshanteringens viktiga roll ut. "Miljöbalken ska tillämpas så att återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås." Denna portalparagraf lägger grunden för att tillämpa EU:s avfallshierarki. I Miljöbalkens 2 kap. redovisas allmänna hänsynsregler som ska följas. "Alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd skall hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning. I första hand ska förnybara energikällor användas." I Miljöbalkens 9 kap. finns regler som berör avfallshanteringen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Miljöbalkens 15 kap. berör avfall, dess hantering och ansvarsfördelning. Här fastställs t.ex. den kommunala renhållningsskyldigheten, vilken innebär att varje kommun är skyldig att se till att hushållsavfall transporteras till en behandlingsanläggning samt att det återvinns eller

bortskaffas. Här framkommer också att varje kommun ska ha en renhållningsordning inkluderat en avfallsplan.

5.2.2 Avfallsförordningen (2011:927)

Avfallsförordningen innehåller bestämmelser om avfall och avfallets hantering. I Avfallsförordningen regleras bl.a. att varje kommun ska besluta om en renhållningsordning enligt 15 kap miljöbalken. Här bemyndigas kommunen att fatta beslut om föreskrifter gällande avfallshantering. I denna förordning finns även regler om tillstånd för transporter av avfall. Enligt avfallsförordningen ska vissa avfallsslag sorteras ut och hanteras separat, såväl farligt avfall som förpackningar, returpapper och elektriska och elektroniska produkter.

5.2.3 Förordningar om producentansvar

För vissa avfallstyper gäller så kallat producentansvar, vilket innebär att producenten ska se till att det finns ett lämpligt insamlingssystem för det aktuella avfallet samt se till att avfallet transporteras bort och materialåtervinns eller tas om hand på ett miljömässigt godtagbart sätt. De ska också informera om den sortering och insamling som gäller, ett ansvar som också ligger på kommunen. Hushåll och andra förbrukare av produkten ansvarar för att avfallet lämnas in till det system som producenterna tillhandahåller. Syftet med producentansvaret är att stimulera till att de produkter som tillverkas förbrukar minsta möjliga mängd naturresurser, är lätta att återvinna och att de inte innehåller miljöfarliga ämnen. Här nedan följer en beskrivning av de avfallstyper som råder under förordningar om producentansvar.

Returpapper (2014:1074)

Syftet med förordningen är att producenterna (de som tillverkar, trycker och/eller importerar tidningar/tidningspapper) ska se till att de tidningar som konsumeras i Sverige samlas in som returpapper och materialåtervinns eller tas om hand på annat miljömässigt godtagbart sätt. Som returpapper räknas exempelvis tidningar, tidsskrifter och direktreklam. Målet är att materialåtervinningsgraden före den 1 januari 2020 ska vara minst 75 procent och därefter minst 90 procent. Insamlingssystemet ska ha tillstånd, vilket dock inte krävs om det är kommunen som samlar in returpappret eller om returpappret har uppkommit i yrkesmässig verksamhet. Om en kommun samlar in returpapper ska returpappret lämnas till ett insamlingssystem som har tillstånd. Det är Naturvårdsverket som prövar frågan om tillstånd. Kommunen får begära ersättning för att lämna returpappret endast om det mellan kommunen och den som driver insamlingssystemet finns en överenskommelse om sådan ersättning.

Förpackningar (2014:1073)

Syftet med förordningen är att förpackningar ska framställas så att deras volym och vikt begränsas och att producenterna ska ta ansvar för förpackningarna när de blir avfall. Producenterna ska anordna system för insamling av allt förpackningsavfall som uppkommer och ta om hand förpackningsavfallet. Insamlingssystemet kräver tillstånd, vilket dock inte krävs om det är kommunen som samlar in förpackningsavfall eller om förpackningsavfallet har uppkommit i yrkesmässig verksamhet. Frågor om tillstånd prövas av Naturvårdsverket. I efterföljande tabell visas de uppsatta återvinningsmålen.

Tabell 4 Återvinningsmål för förpackningsavfall

Förpackningstyp	Återvinningsmål i viktprocent
Allt förpackningsavfall	Före den 1 januari 2020 ska materialutnyttjandegraden vara minst 55 procent och därefter minst 65 procent
Papper, Kartong, Wellpapp, Papp	Före den 1 januari 2020 ska materialutnyttjandegraden vara minst 65 procent och därefter minst 85 procent.
Plast (ej dryckesförpackning)	Före den 1 januari 2020 ska materialutnyttjandegraden vara minst 30 procent och därefter minst 50 procent.
Polymera material (dryckesförpackning)	Minst 90 % materialutnyttjandegrad
Glas	Före den 1 januari 2020 ska materialutnyttjandegraden vara minst 70 procent och därefter minst 90 procent.
Metall (ej dryckesförpackning)	Före den 1 januari 2020 ska materialutnyttjandegraden vara minst 70 procent och därefter minst 85 procent.
Metall (dryckesförpackning)	Minst 90 % materialutnyttjandegrad
Trä	Minst 15 % materialutnyttjandegrad
Övriga material	Minst 15 % materialutnyttjandegrad

Kommunen har informationsansvar gentemot hushållen. Informationen ska upplysa om syftet med insamlingen, invånarnas skyldighet, insamlingsssystem samt återvinningsresultat som sorteringen bidrar till.

Elutrustning (2014:1075)

Med elutrustning avses produkter som är beroende av elektrisk ström eller elektromagnetiska fält. Producent är det företag som för in och sätter elektriska och elektroniska produkter på den svenska marknaden. Förordningen omfattar elutrustning som ingår i någon av följande kategorier:

1. stora hushållsapparater,
2. små hushållsapparater,
3. it- och telekommunikationsutrustning,
4. ljudutrustning, bildutrustning och solcellspaneler,
5. belysningsutrustning,
6. elektriska och elektroniska verktyg,
7. leksaker samt sport- och fritidsutrustning,
8. medicintekniska produkter,
9. övervaknings- och kontrollinstrument, eller
10. automater.

Insamlingsmålen är olika för de olika kategorierna, vilket redovisas i nedanstående tabell.

Tabell 5 Insamlingsmål för olika kategorier av elutrustning.

1. stora hushållsapparater	1. före den 15 augusti 2015 ska minst 80 procent återvinnas och minst 75 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas, och 2. från och med den 15 augusti 2015 ska 85 procent återvinnas och minst 80 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas.
2. små hushållsapparater	1. före den 15 augusti 2015 ska minst 70 procent återvinnas och minst 50 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas, och 2. från och med den 15 augusti 2015 ska minst 75 procent återvinnas och minst 55 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas.
3. it- och telekommunikationsutrustning	1. före den 15 augusti 2015 ska minst 75 procent återvinnas och minst 65 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas, och 2. från och med den 15 augusti 2015 ska minst 80 procent återvinnas och minst 70 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas.
4. ljudutrustning, bildutrustning och solcellspaneler	1. före den 15 augusti 2015 ska minst 75 procent återvinnas och minst 65 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas, och 2. från och med den 15 augusti 2015 ska minst 80 procent återvinnas och minst 70 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas.
5. belysningsutrustning	1. före den 15 augusti 2015 ska minst 70 procent återvinnas och minst 50 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas, och 2. från och med den 15 augusti 2015 ska minst 75 procent återvinnas och minst 55 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas.
6. elektriska och elektroniska verktyg	1. före den 15 augusti 2015 ska minst 70 procent återvinnas och minst 50 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas, och 2. från och med den 15 augusti 2015 ska minst 75 procent återvinnas och minst 55 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas.
7. leksaker samt sport- och fritidsutrustning	1. före den 15 augusti 2015 ska minst 70 procent återvinnas och minst 50 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas, och 2. från och med den 15 augusti 2015 ska minst 75 procent återvinnas och minst 55 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas.
8. medicintekniska produkter	1. före den 15 augusti 2015 ska minst 70 procent återvinnas och minst 50 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas, och 2. från och med den 15 augusti 2015 ska minst 75 procent återvinnas och minst 55 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas.

9. övervaknings- och kontrollinstrument	1. före den 15 augusti 2015 ska minst 70 procent återvinnas och minst 50 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas, och 2. från och med den 15 augusti 2015 ska minst 75 procent återvinnas och minst 55 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas.
10. automater	1. före den 15 augusti 2015 ska minst 80 procent återvinnas och minst 75 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas, och 2. från och med den 15 augusti 2015 ska 85 procent återvinnas och minst 80 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas.

Enligt förordningen ska producenter av elutrustning utforma produkterna så att batterier lätt kan avlägsnas. Den som säljer elutrustning ska se till att någon som har tillstånd att driva ett insamlingssystem har åtagit sig att ta hand om utrustningen när den blir avfall och den andel av historiskt konsumentelavfall som uppkommer i Sverige som motsvarar producentens andel av marknaden för konsumentelutrustning i Sverige. Den som tar emot elavfall ska ge god service till den som lämnar ifrån sig avfallet, underlätta för den som lämnar ifrån sig avfallet att kunna sortera ut det från annat avfall, främja att avfallet kan förberedas för att återanvändas, se till att avfallet samlas in på ett sådant sätt att den som hanterar avfallet inte utsätts för hälso- eller säkerhetsrisker och se till att avfallet behandlas på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt.

Glödlampor och vissa belysningsarmaturer (2000:208)

Denna förordning reglerar producenternas skyldighet att ta hand om avfall som utgör sådana elektriska och elektroniska produkter i form av glödlampor eller belysningsarmaturer som tillverkats för att användas i hushåll. Producenten ska utan ersättning ta emot produktavfall samt se till att produktavfallet återanvänds, återvinns eller på annat sätt hanteras på ett godtagbart sätt ur miljösynpunkt.

Bilar (2007:185)

Syftet med förordningen är att bilar ska utformas och framställas på ett sådant sätt att uppkomsten av avfall förebyggs. Vad gäller det avfall som ändå uppkommer av uttjänta bilar har producenten dels ansvar för att tillhandahålla ett system för mottagning av detta avfall och dels ansvar för att avfallet återvinns eller att komponenter återanvänds. Producenten ska se till att minst 85 viktprocent av bilen återanvänds eller återvinns. År 2015 höjs detta till 95 %.

Däck (1994:1236)

I denna förordning regleras producenternas ansvar att på ett miljömässigt godtagbart sätt ta hand om däck som har tjänat ut. Med däck avses däck från personbilar, lastbilar, bussar, motorcyklar, traktorer, terrängfordon, motorredskap, släpfordon och efterfordon.

Batterier (2008:834)

Förordningen syftar till att batterier ska utformas och framställas på ett sådant sätt att uppkomsten av avfall förebyggs. Producenten ansvarar för att tillhandahålla system för insamling av det avfall som ändå uppkommer och att målen för insamling nås, d.v.s. att 95 % av det totala antalet sålda bil- och industribatterier samlas in (såväl innehållandes bly som inte) samt att 75 % av det totala antalet sålda övriga batterier samlas in.

Producenten ansvarar också för att avfallet omhändertas och återvinns enligt uppsatta mål: 98 % av batterier innehållandes kvicksilver ska omhändertas särskilt, 65 viktprocent av batterier innehållandes bly ska återvinnas med högsta möjliga återvinningsgrad av blyinnehållet, 75

viktprocent av batterier innehållandes nickelkadmium ska återvinnas med högsta möjliga återvinningsgrad av kadmiuminnehållet och 50 viktprocent av övriga batterityper ska återvinnas.

Läkemedel (2009:1031)

I denna förordning regleras att producenten, den som bedriver detaljhandel med läkemedel, ska ta hand om avfall som utgörs av läkemedel som uppkommit i hushåll och som lämnas av allmänheten till producenten. Producenten är skyldig att ta emot avfallet på de försäljningsställen som omfattas av producentens verksamhet. Detta innebär att alla apotek som lämnar ut receptbelagda läkemedel är skyldiga att ta emot gamla läkemedel som inte är farligt avfall.

Vissa radioaktiva produkter och herrelösa strålkällor (2007:193)

Förordningen reglerar att producenterna ansvarar för de radioaktiva produkter som sätts på marknaden. Radioaktiva produkter ska vara märkta så att de kan hanteras på rätt sätt efter användandet. Producenten är skyldig att ta emot uttjänta produkter i samband med försäljning av motsvarande varor. Dessutom är producenterna skyldiga att se till att det finns ett insamlingssystem för avfallet.

5.2.4 Annan avfallsrelaterad lagstiftning

Plan- och bygglagen (2010:900)

Plan- och bygglagen innehåller bestämmelser om planläggning av mark och vatten samt byggande. Bestämmelserna syftar till att främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer. Det är kommunerna som planlägger användningen av mark och vatten.

Enligt Plan- och bygglagen ska varje kommun upprätta en översiktsplan som anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön i kommunen och som fungerar som vägledning i beslut om mark- och vattenanvändning samt byggande. Användningen av mark- och vattenområden regleras vidare med detaljplaner eller områdesbestämmelser. Lagen reglerar också bl.a. tillstånd för bygg- och rivningslov.

Av lagen framgår att bebyggelse vid planläggning och i ärenden om bygglov ska lokaliseras till mark som är lämplig med hänsyn till bl.a. möjligheterna att ordna avfallshantering och hantera avfall. God och rationell avfallshantering pekas ut som ett viktigt allmänt intresse.

Boverket menar att avfallshanteringen bör uppmärksammas i ett tidigt stadium i den fysiska planeringen. Att ha med avfallshanteringen i den fysiska planeringsprocessen är betydelsefullt, något som det dock i stor grad saknas erfarenhet och vägledning kring.

Boverkets byggregler (BFS 2011:6, BBR 18)

Boverkets byggregler innehåller både föreskrifter och allmänna råd. Förutsättningar för avfallshantering berörs i kapitel 3:422. Där framgår det att det "i eller i anslutning till en byggnad ska finnas utrymmen eller anordningar för hantering av avfall som kan nyttjas av alla brukare av byggnaden". Utrymmena ska utformas så att återvinning av avfallet är möjlig. I det allmänna rådet till denna formulering står det:

"Hushållsavfall som av hygieniska skäl behöver lämnas ofta, som till exempel matavfall, bör kunna lämnas så nära bostaden som möjligt. Avståndet mellan byggnadens entréer och utrymmen eller anordningar för avfall bör inte överstiga 50 meter för flerbostadshus. Av avsnitt 3:1 framgår att avfallsutrymmen och avfallsanordningar ska vara tillgängliga och användbara."

Föreskriften reglerar också att avfallsutrymmen och andra avfallsanordningar bland annat ska anpassas till hämtningsfrekvens, avfallsmängder och till lokala regler för hur avfall ska sorteras, förvaras och hämtas. Det allmänna rådet förtydligar detta genom att hänvisa till kommunens renhållningsordning. Av BBR 3:423 framgår att det i bostadslägenheter ska finnas plats för källsortering av avfall.

Arbetsmiljölagen (1997:1160)

Arbetsmiljölagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att uppnå en god arbetsmiljö. Det är en ramlag, vilket innebär att den bara i stora drag beskriver de krav som ställs på arbetsmiljön och vilket ansvar arbetsgivaren har. Lagen kompletteras med detaljerade regler utfärdade av regeringen och Arbetsmiljöverket.

Arbetsmiljöfrågor är en ständigt central aspekt i insamlingen och behandlingen av avfall. I planeringen av ny bebyggelse eller vid förändring av befintlig bebyggelse gäller det att vara framsynt för att förekomma situationer som kan orsaka arbetsmiljöproblem. På senare år har man på en del platser tvingats förändra avfallsinsamlingen i befintliga områden för att avfallstransporterna har ansetts för riskfyllda, till exempel på grund av backning.

5.2.5 Kommande förändringar i nationell lagstiftning

Frågan om hur ansvaret för insamling av såväl hushållsavfall som förpackningar och returpapper ska fördelas mellan kommunerna och producenterna är ständigt aktuell. Under de senaste åren har en avfallsutredning på uppdrag av regeringen gjorts och olika förslag har presenterats över tid, utan att få något enhetligt gehör. Under 2014 har en arbetsgrupp under miljöministerns ledning fått i uppdrag att ta fram ett nytt förslag. I augusti 2014 antogs nya förordningar för producentansvar (som har beskrivits i föregående kapitel), där ansvaret för insamling av förpackningar och returpapper finns kvar hos producenterna med krav på att de ska ingå i ett tillståndspliktigt insamlingssystem. Efter dessa förordningars antagande har Sverige fått en ny regering. I Stefan Löfvens regeringsförklaring den 3 oktober 2014 sa han att "Avfallet behöver minska och återvinningen öka. Ansvaret för insamlingen läggs därför hos kommunerna." Det är med andra ord svårt att veta var ansvaret för insamlingen av förpackningar och tidningar kommer att ligga på längre sikt.

5.3 Nationella mål och program

5.3.1 Nationella miljömål

Det övergripande målet för Sveriges miljöpolitik är att lämna över ett samhälle till nästa generation där de stora miljöproblemen är lösta på ett sätt som inte orsakat ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Till grund för miljöarbetet finns 16 nationella miljömål, som olika myndigheter ansvarar för.

De 16 miljömålen:

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Bara naturlig försurning
- Giffri miljö
- Skyddande ozonskikt
- Säker strålmiljö
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Hav i balans samt levande kust och skärgård
- Myllrande våtmarker
- Levande skogar
- Ett rikt odlingslandskap
- Storslagen fjällmiljö
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv

Miljömålen har använts som riktmärken i det svenska miljöarbetet sedan 1999. Avfallshandlingen är en del av målet *God bebyggd miljö*, men åtgärder inom avfallsområdet påverkar även möjligheterna att nå miljömålen för *Begränsad klimatpåverkan*, *Frisk luft*, *Bara naturlig försurning*, *Giffri miljö* och *Ingen övergödning*.

Tidigare fanns delmål kopplade till miljömålen. Dessa ersattes 2012 av 13 etappmål inom fem prioriterade områden: biologisk mångfald, luftföroreningar, farliga ämnen, begränsad miljöpåverkan och avfall. För avfallsområdet finns två etappmål för att öka resurshushållningen.

Etappmål 1: Ökad resurshushållning i livsmedelskedjan

Insatser ska vidtas så att resurshushållningen i livsmedelskedjan ökar. Detta genom att minst 50 % av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tar tillvara. Minst 40 % ska behandlas så att även energi tar tillvara. Etappmålet ska vara uppnått år 2018.

Etappmål 2: Ökad resurshushållning i byggsektorn

Insatser ska vidtas så att minst 70 viktprocent av icke-farligt byggnads- och rivningsavfall förbereds för återanvändning, materialåtervinning eller annat materialutnyttjande. Etappmålet ska vara uppnått år 2020.

Nya förslag till etappmål på remiss under 2014

Naturvårdsverket fick i regleringsbrevet 2013 ett vidare uppdrag från regeringen om att ta fram förslag till nya etappmål som rör avfallsområdet, uppdraget redovisades i december 2013 i rapporten "Nya etappmål". Förslaget var ute på remiss fram till 30 juni 2014. Till varje etappmål finns en redovisning av åtgärder, styrmedel och uppföljning samt en samhällsekonomisk analys.

De fem föreslagna nya etappmålen är:

1. Ökad förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av avfall

- År 2020 tas materialet i avfallet från hushåll och verksamheter till vara så långt som möjligt samtidigt som påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras.
 - Minst 60 procent av avfallet från hushåll och motsvarande avfall från verksamheter förbereds för återanvändning eller materialåtervinns.
 - Det är enkelt för hushåll och verksamheter att lämna produkter till återanvändning och avfall till förberedelse för återanvändning.
 - Landsting och branscher med en betydande potential att bättre ta vara på materialet i avfallet har tagit fram branschspecifika avfalls mål.

För att uppnå etappmålet föreslås följande åtgärder:

- Möjlighet att lämna produkter och avfall till återanvändning
- Lättillgängliga insamlingssystem för tidningar och förpackningar
- Möjlighet att lämna grovavfall av plast till materialåtervinning
- Insamling i materialströmmar
- Ökad insamling av förpackningar och tidningar från verksamheter

2. Minskat matavfall

- Matavfallet ska till år 2020 minska med minst 20 %, jämfört med år 2010, sammantaget för hela livsmedelskedjan utom primärproduktionen. Inom primärproduktionen ska det finnas en handlingsplan för minskat produktionssvinn senast 2016.

För att uppnå etappmålet föreslås många olika typer av åtgärder riktade mot hushåll, storkök och restaurang, butiker och grossister samt livsmedelsindustrin.

3. Textil och textilavfall

- År 2020 är kretsloppen för textilier så långt som möjligt resurseffektiva och fria från farliga ämnen.
 - Senast år 2018 finns lättillgängliga insamlingssystem som säkrar att textilier i första hand återanvänds.
 - År 2020 återanvänds 40 % av de textilier som satts på marknaden.
 - År 2020 materialåtervinns 25 % av de textilier som satts på marknaden, i första hand till nya textilier.
 - Senast 2020 underlättas kretsloppet för textilier av att särskilt farliga ämnen och andra ämnen med oönskade egenskaper inte förekommer i nyproducerade textilier.

Föreslagna åtgärder för uppfyllelse av detta etappmål är:

- Lättillgängliga insamlingssystem
- Utbildning för att uppnå ändrat konsumentbeteende
- Utbildning av designers och inköpare
- Uthyrning och bytesmarknad
- Pantsystem
- Teknisk utveckling

- Insamling till befintlig återanvändning och återvinning (ÅVC)
- Reparationsverkstäder för textilier.

4. Efterbehandling av förorenade områden

Etappmålet för efterbehandling av förorenade områden innebär att:

- Minst 25 % av områdena med mycket stor risk för människors hälsa eller miljön är åtgärdade år 2025.
- Minst 15 % av områdena med stor risk för människors hälsa eller miljön är åtgärdade år 2025.
- Användningen av annan teknik än schaktning följt av deponering, utan föregående behandling av massorna, har ökat år 2020.

För att uppnå etappmålet föreslås åtgärder inom följande områden:

- Tillsynsdriven och frivillig efterbehandling
- Statligt anslag för efterbehandling
- Teknikutveckling och tillämpning av befintlig alternativ teknik
- Information som underlag för prioritering och planering

5. Minskad exponering för kadmium via livsmedel

Senast år 2018 är styrmedel beslutade som minskar befolkningens exponering för kadmium via livsmedel.

Åtgärder för att uppnå etappmålet inriktas mot följande områden:

- gödselfraktioner/växtnäring
- kadmiumhalten i åkermark
- minska kadmiumhalten i svenska grödor/livsmedel
- exponering

Det finns också förslag till etappmål inom andra områden som berör avfallsområdet. Ett exempel på detta är hållbar återföring av fosfor. I Naturvårdsverkets förslag från 2013 finns följande förslag till etappmål för fosfor:

- Senast år 2018 kommer minst 40 procent av fosfor i avlopp tas tillvara och återföras som växtnäring till åkermark utan att detta medför en exponering för föroreningar som riskerar att vara skadlig för människor eller miljö.

Ytterligare ett område som nyligen har aktualiserats är marin nedskräpning. Havs- och vattenmyndigheten har tagit fram ett förslag till åtgärdsprogram där "kommunerna föreslås identifiera och belysa hur avfallshanteringen kan bidra till att minska uppkomsten av marint skräp samt sätta upp målsättningar för ett sådant arbete".

5.3.2 Nationell avfallsplan

Sveriges nationella avfallsplan *"Från avfallsplanering till resurshushållning – Sveriges avfallsplan 2012-2017"* togs fram av Naturvårdsverket 2012. Planen ska fungera som ett komplement till Miljöbalken och annan avfallslagstiftning samt bidra till att nå relevanta miljömål. Planen innehåller exempel på vad som behöver göras för att nå ett mer resurseffektivt samhälle med utgångspunkt i de nationella miljömålen och EU:s avfallshierarki. Den nya avfallsplanen trycker mer än tidigare på behovet av att minska avfallens mängd och farlighet genom att förebygga avfallens uppkomst. Förebyggande arbete ges högsta prioritet. Siktet är inställt på att komma tillrätta med problem som matsvinn, otillräcklig utsortering av byggmaterial, läckage av farliga ämnen från skrotade bilar samt illegal export av avfall.

Avfallsplanen pekar ut fem prioriterade områden där det bedöms finnas ett extra stort behov av åtgärder. Dessa områden är:

- Avfall i bygg- och anläggningssektorn
- Hushållens avfall
- Resurshushållning i livsmedelskedjan
- Avfallsbehandling
- Illegal export av avfall till andra länder

För områdena *Hushållens avfall* och *Resurshushållning i livsmedelskedjan* framhålls ett antal särskilt viktiga underkategorier:

Hushållens avfall:

- Återanvändning
- Textilier
- Materialåtervinning och insamling
- Elavfall och batterier
- Nedskräpning

Resurshushållning i livsmedelskedjan:

- Minskat matavfall
- Återvinning av växtnäring och energi från matavfall
- Återvinning av näring ur avlopp

Av den nationella avfallsplanen framgår att det krävs samarbete mellan en rad aktörer för att nå de mål som satts upp och planen innehåller också en åtgärdslista där olika aktörer (kommuner, myndigheter, näringslivet och forskarsamhället) pekas ut som ansvariga för olika typer av insatser.

5.3.3 Nationellt program för att förebygga avfall

Enligt EU:s avfallsdirektiv (2008/98/EG) ska alla medlemsländer ha ett avfallsförebyggande program. I december 2013 publicerades Sveriges avfallsförebyggande program *"Tillsammans vinner vi på ett giftfritt och resurseffektivt samhälle – Sveriges program för förebyggande avfall 2014-2017"*, som tagits fram av Naturvårdsverket. I programmet finns 8 mål och 167 åtgärder för arbetet med att förebygga avfall. Dessa utgår från fyra fokusområden:

- Mat
- Textil
- Elektronik
- Byggande och rivning

Fokusområdena är valda baserat på att dessa avfallsslag orsakar stora samlade utsläpp av växthusgaser från utvinning, produktion och avfallshantering. Målen i programmet för förebyggande avfall kompletterar de nationella miljömålen etappmål och ska bidra till att de svenska miljömålen uppfylls. Naturvårdsverket ska följa upp och ta fram ett nytt program för förebyggande avfall senast år 2018.

5.4 Regionala mål och program

5.4.1 Länsstyrelsen i Skåne läns miljömål

Skånska åtgärder för miljömålen är det regionala åtgärdsprogrammet för att nå miljö kvalitetsmålen i Skåne län och ett hållbart Skåne. I programmet redovisas sammanlagt 76 åtgärder varav 15 anses vara särskilt strategiskt viktiga. Dessa samlas under de fem största utmaningarna för miljöarbetet i länet, varav nummer 1 och 5 är särskilt relevanta ur ett avfallsperspektiv:

1. Hållbara transporter i Skåne
 - Ökad andel kollektivtrafikresande
 - Stärkt kollektivtrafik genom utvecklad översiktsplanering
 - Ökad andel fossilbränslefri uppvärmning, el och transporter
2. Hänsyn till Skånes hav, sjöar och vattendrag
 - Hänsyn till klimatförändringar i fysisk planering
 - Minskat näringsläckage och utsläpp av miljögifter till vatten
3. Hushållning med Skånes mark- och vattenresurser
 - Begränsad explotering av åkermark
 - Framtagande av vatten- och avloppsvattenplaner
 - Skydd av kommunala och större privata dricksvattentäkter
4. Skydd av Skånes natur- och kulturvärden
 - Skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer
 - Vårdetrakter och landskapsperspektiv i fokus
 - Kompensationsåtgärder för att ersätta förlorade natur- och kulturvärden
 - Säkerställande av tillgången till allemansrättslig mark
5. Hållbar konsumtion i Skåne
 - Miljö- och sociala krav i offentlig upphandling
 - Information för en giftfri vardag
 - Minskning av avfallsmängden

5.4.2 Region Skånes miljömål

I miljöstrategiskt program för Region Skåne finns sju prioriterade insatsområden:

- Hållbara transporter i Skåne
- Attraktiva och välbesökta natur- och rekreationsområden i Skåne

- Friskt och livskraftigt hav och vatten i Skåne
- Hållbar stadsutveckling i Skåne
- Hållbart och produktivt jord- och skogsbruk inklusive livsmedelssektor i Skåne
- Hållbart energisystem i Skåne
- Klimatneutralt Skåne

Avfallsområdet berör flera av dessa insatsområden.

5.5 Svedala kommuns lokala mål och program

På kommunal nivå finns, utöver renhållningsordningens avfallsplan och föreskrifter, andra lokala mål och program med anknytning till miljö- och avfallsfrågor så som lokala miljömål och kommunens översiktsplan.

5.5.1 Lokala miljömål

Svedala kommuns miljömålsprogram 2013 är en vidareutveckling av miljömålsprogrammet 2005. I miljömålsprogrammet finns de nationella miljömålen beskrivna i varsitt kapitel vartefter flertalet åtgärder för varje miljömål är listade. Nedan beskrivs åtgärder som är kopplade till avfallsområdet.

Nationellt miljömål	Delmål som kan vara/är direkt kopplade till avfall
Begränsad klimatpåverkan	<ul style="list-style-type: none">– Satsa på kompetensutveckling för lärare inom för-, grund- och gymnasieskolan för att öka miljömedvetenheten hos barn och ungdomar– Verka för fler tankställen, för alternativa drivmedel såsom biogas, inom kommunen
Giffri miljö	<ul style="list-style-type: none">– Arbeta för att få ett så bra avloppslam från reningsverk att det kan REVAQ-certifieras
Hav i balans samt levande kust och skärgård	<ul style="list-style-type: none">– Aktivt delta i kampanjer för minskad användning av plastpåsar, internt såväl som externt
God bebyggd miljö	<ul style="list-style-type: none">– Fram till 2016 ha tagit fram vatten- och avloppsplaner för hela Svedala kommun– Öka andelen biogas i gasnätet– Tillse att det finns separerade återvinningskärl för minst åtta fraktioner inom samtliga kommunala verksamheter till år 2016– Till år 2017 ska kommunen ha uppnått en materialåtervinningsgrad på 60 % och minst 50 % av det biologiska hushållsavfallet ska gå till biologisk behandling för gasproduktion, biogödsel, jordförbättring och kompost

Det finns även ett antal åtgärder gällande transport, bland annat under miljömålet "begränsad klimatpåverkan".

5.5.2 Kommunal miljöpolicy

Svedala kommun har förutom ett miljömålsprogram även en miljöpolicy, där vissa av punkterna kan kopplas till avfall och som beskriver att kommunen ska:

- minska användningen av icke förnyelsebara naturresurser
- minska användningen av ämnen som är skadliga för naturen
- medverka till att utrymmet för naturens kretsloppsfunktioner bibehålls och ökar
- medverka till att utrymmet för en mångfald av djur och växter bibehålls och ökar
- se till att hälsorisker elimineras och förebyggs samt säkerställa en god miljö ur hälsosynpunkt
- i verksamheterna hålla en god marginal till gällande miljölagstiftning
- under rimliga ekonomiska och sociala förhållanden, vara offensiv och gå före andra aktörer genom att inhandla och använda ny miljöanpassad teknik
- arbeta för att öka kunskapen hos kommuninvånarna om naturens och samhällets kretslopp.
- arbeta för ett aktivt miljökunskapsutbyte med sina vänorter.
- följa upp hur miljösituationen i kommunen utvecklas
- miljöarbetet ständigt förbättras så att miljöproblemen undanröjs och miljöcertifiering eftersträvas för samtliga verksamheter

5.5.3 Energiplan 2006-2010

Kommunens energiplan antogs 2006 och gällde fram till och med 2010 (en senare version har inte framtagits) och där finns delmål för 2020 uppsatta. Tre av delmålen är kopplade till avfallshantering:

- "Kommunen och dess invånare skall verka för att den sammanlagda användningen av olika bibränslen och förnybar energi minst uppgår till 250 GWh/år"
- "Kommunen skall se till att öka tillgången på bibränslebaserade fordonsbränslen inom kommunen"
- "Kommunen ska utreda och verka för att lämpliga bibränslebaserade energianläggningar etableras på lämpliga platser inom kommunen"

5.5.4 Översiktsplan 2010

Kommunens översiktsplan antogs 2010 innehåller inga konkreta mål gällande avfall, men däremot några avsnitt gällande avfall. Tillsammans med andra skånska kommuner som också är delägare i Sysav ska Svedala kommun arbeta för en ökad återvinning av avfall vid återvinningscentralerna. Det ska även finnas en återvinningsstation per 1000 invånare och i nya bostadsområden ska det finnas gemensamma utrymmen för sophämtning. I översiktsplanen beskrivs även miljöanpassat byggande, vilket bland annat innebär underlättande för boende att källsortera sitt avfall.

5.6 Enkät om avfallshanteringens framtid i kommunen och regionen

Som ett första steg i det regiongemensamma arbetet med kommunernas avfallsplaner och regional kretsloppsplan genomfördes en web-enkät, riktad till kommunala tjänstemän och politiker. Syftet med enkäten var att få in en övergripande bild av politikernas och tjänstemäns associationer och uppfattningar kring avfallshanteringens framtid i den egna kommunen samt i regionen. Undersökningen genomfördes mellan den 17 september 2014 och den 17 oktober 2014. Enkäten bestod av totalt 21 frågor, med fokus på hur viktigt de anser att det är att utveckla och förbättra olika avfallsområden som går att återknyta till avfallshierarkin (förebygga, återanvända, återvinna, deponera). Projektledaren för avfallsplanen i varje kommun ansvarade för att skicka ut enkäten till tjänstemän och politiker i sin kommun. Enkäten skickades också till tjänstemän och politiker inom Sysavs organisation. Totalt för regionen inkom 253 enkätsvar.

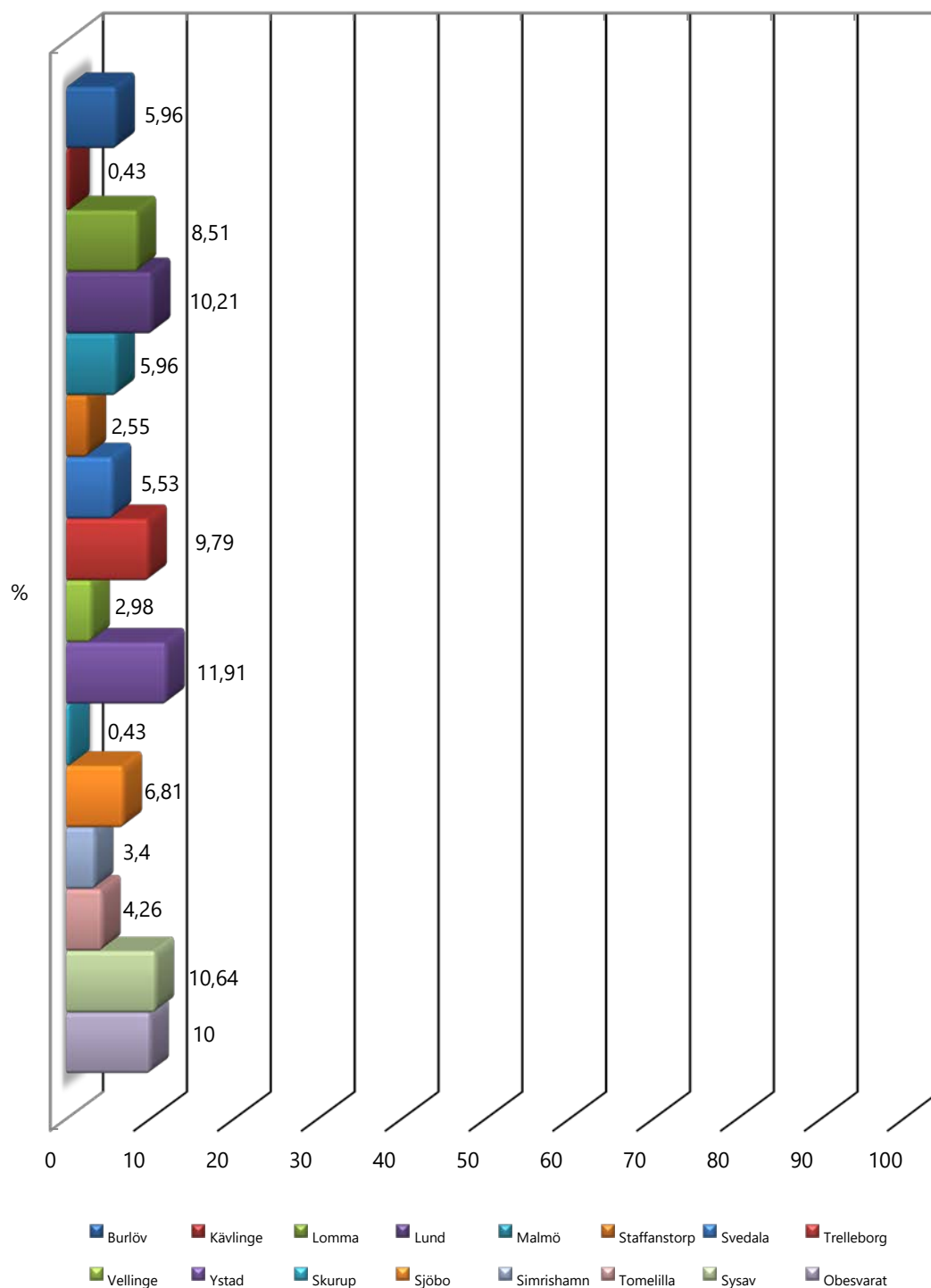
Enkätens resultat gör inte anspråk på att ge en heltäckande bild av synen på framtidens avfallshantering i kommunen och regionen, men svaren kan användas som en indikation på hur tjänstemän och politiker ser på utvecklingen av avfallsarbetet i kommunen och regionen.

Fördelningen av antal svarande från varje kommun varierade, som kan ses figur om "Fördelning över de svarandes kommuntillhörighet".

Av enkätens resultat är det svårt att urskilja något enskilt utvecklingsområde som ses som mer viktigt än andra, men på den avslutande frågan skulle de svarande ange vilket område man ser som allra viktigast att förbättra under 2016-2020 och i de svaren kan ett mönster skönjas. Flest, en av fyra svarande, har valt förebyggandearbete som prioriterat område, medan en av fem valde kommunikation och beteendepåverkan. På tredje plats kom materialåtervinning och på fjärde plats hamnade insamling och omhändertagande av farligt avfall.

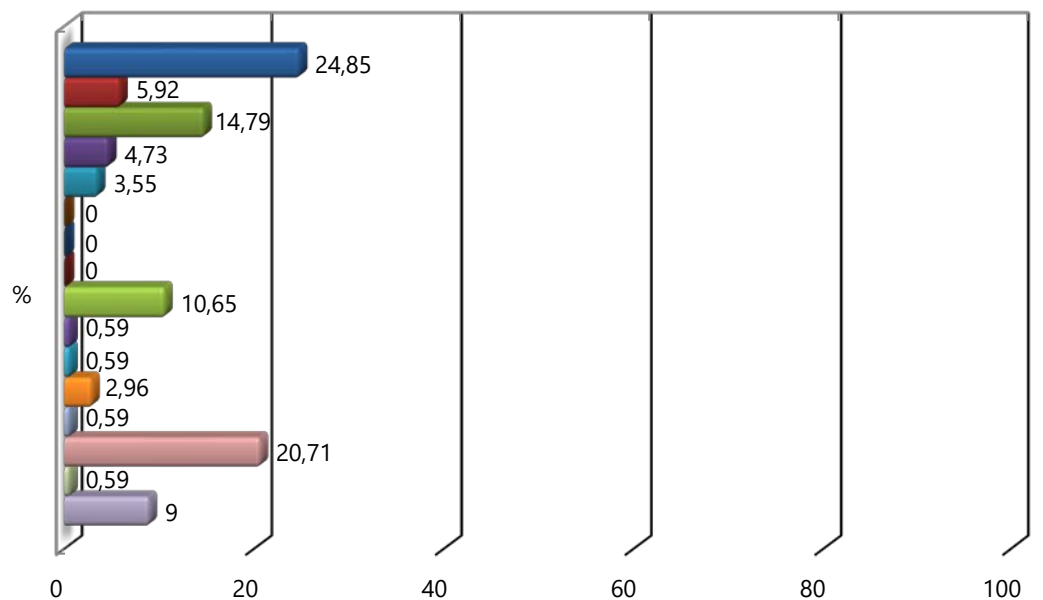
Sammantaget kan detta tolkas som en indikation på att tjänstemän och politiker i regionen ser avfallsförebyggande arbete tillsammans med kommunikation och beteendepåverkan, samt materialåtervinning och hantering av farligt avfall som prioriterade områden. Se figur om "Fördelningen av svar på frågan om vilket område man ser som det viktigaste att förbättra under 2016-2020".

Jag är verksam i följande kommun:

Figur 4 Fördelning över de svarandes kommuntillhörighet.

Om du var tvungen att välja ett (1) av alla dessa ovanstående områden som allra viktigast att förbättra under 2016-2020, vilket område skulle det vara?

- Förebygga att avfall uppstår
- Underlätta för återanvändning
- Samla in och återvinna material för att kunna producera nya saker av det, istället för att använda jungfruligt material från naturen
- Samla in matavfall till produktion av biogas och biogödsel
- Samla in restavfall för energiutvinning till fjärrvärme och el
- Samla in park- och trädgårdsavfall och kompostera det till ny jord
- Samla in och återvinna material som konstruktionsmaterial
- Samla in och lägga avfall som inte kan behandlas på annat sätt på deponi
- Samla in och ta hand om farligt avfall
- Effektiva och klimatriktiga avfallstransporter
- Planering av plats för insamling av avfall
- Förebygga nedskräpning på offentliga platser
- Planering av plats för behandling av avfall
- Kommunikation och beteendepåverkan
- Annat, fyll på nästa sida
- Obesvarat

Figur 5 Fördelningen av svar på frågan om vilket område man ser som det viktigaste att förbättra under 2016-2020

5.7 Dialog med skolbarn om framtidens avfallshantering

För att höra om barnens syn på den framtida avfallshandlingen och vad de tycker är viktigt genomfördes rundabordsamtal med miljöråden från två olika skolor. Från Kastanjeskolan i Malmö kom en grupp bestående av sju elever i åk 4-9 och från Kungshögsskolan i Oxie kom sju elever i åk 3-6. Före samtalet fick de en kortare visning av Sysavs verksamhet.

Samtalet genomfördes med hjälp av inspirationsbilder och skapandet av ett bildcollage. Samtalsledaren försökte hålla en så förutsättningslös diskussion som möjligt, utan att styra barnen och där barnen kunde utveckla sina tankar, men samtidigt se till att alla kom till tals.

Gemensamt för båda grupperna var att källsortering och återvinning var en självklarhet – det gör man bara. Samtalen handlade även mycket om hur man får fler att återvinna och hur det kan bli ännu enklare att göra rätt.

Viss skillnad fanns det mellan de yngre och de äldre barnen. I gruppen med yngre barn lades stor del av samtalet på just diskussionerna om återvinning. De hade många kreativa idéer om återbruk och hur man kunde göra nytt av gammalt. I den gruppen var det också självklart att både köpa och sälja på loppis. De ville gärna att det skulle finnas fler mötesplatser för byteshandel, loppis, reparation och kreativt skapande. Att vara rädd om naturen och inte skräpa ner var viktigt, men barnen reflekterade även över en social och ekonomisk hållbarhet och visade ett tydligt rättvisetänk genom att till exempel uttrycka vikten av att alla får gå i skola och att alla ska ha ett jobb.

Bland de äldre barnen märktes påverkan av gruppsyck mer tydligt. De diskuterade vikten av mediala förebilder som skapar positiva trender av att göra bra miljöval. De var överens om att det var bra att sälja och köpa på loppis men kände ett visst behov av att det skulle vara socialt accepterat. De var tydliga med att ansvaret är deras eget och att alla måste bidra till en mer hållbar miljö. För att ändra sitt beteende måste budskapen göras tydligare och vara kopplade till människors vardag och verklighet. De tyckte att sociala medier för att sprida goda exempel skulle användas mer. Barn och ungdomar lever i nuet, så fokus måste vara här och nu.

Båda grupperna pratade också mycket om våra konsumtionsmönster och att vi köper mycket som vi egentligen inte behöver. De äldre eleverna var också starkt medvetna om hur yttre faktorer lockar oss att konsumera mer och att vi gör en mängd ogenomtänkta val. Men deras budskap var att det gäller att agera för en förändring nu.

5.8 Workshop om framtidens avfallshantering i Svedala kommun

Måndagen den 9 mars kl. 13-16, Kommunhuset, Svedala

Britt-Marie Fagerström och Johanna Hellsten, Tyréns AB Stadsutveckling, ledde workshoppen. En workshop är ett möte med tydligt syfte där människor med olika bakgrund samlas för att tänka nytt och producera något som tidigare inte har funnits. Syftet med den här workshoppen var dels att sprida kunskap om kommunens arbete med renhållningsordningen och att förankra arbetet, dels att engagera alla deltagarna och att de gemensamt skulle ta fram förslag till mål och åtgärder till kommunens avfallsplan och regionens kretsloppsplan.

Inspirationsföreläsning, Rustan Nilsson, Sysav

Rustan Nilsson, miljöpedagog Sysav, gav en inspirationsföreläsning om synen på avfall och avfallshantering. Här följer en kort resumé.

Rustan har arbetat mycket ute i skolor och pratat avfall med 10-åringar. Han lyfter upp flera exempel på kloka kommentarer från elever. "Om kvicksilver är farligt, varför har man kvicksilver i grejer så som lysrör" undrar en elev. En klasskamrat ger svaret "Det är ett tudelat svar på den frågan. Det är en fråga om effekt (att det fungerar) och gammal vana". Med dessa ord sammanfattar eleven på ett klockrent sätt hur det är idag, menar Rustan. Vi gör saker av gammal vana, och för att vi tycker att det funkar. Men funkar det egentligen? Vi lever och agerar som om det finns 3,7 planeter – vårt sätt att leva fungerar alltså inte. Miljön klarar inte det.

Avfallshantering i Sysav-regionen har förändrats mycket under 2000-talet. Kring år 2000 grävdes det mesta avfallet ner (deponi). Idag återvinns nästan allt. Endast en mycket liten andel av allt avfall hamnar i deponi, och det är sådant avfall som bör hamna där. Istället för att deponera förbränner vi mycket avfall (energiåtervinning). Vad Sysavs återvinningskurva inte visar är dock att mängden avfall ökat från år till år. Idag slänger varje svensk i genomsnitt 500 kg per år. År 1921 slängdes 30 kg per person och år. Avfallsmängdens ökning hör ihop med den

ekonomiska utvecklingen (tillväxten). Vi har råd att släng saker. Men de ständigt ökande avfallsmängderna är inte hållbart, även om vi deponerar en väldigt liten del.

Avfall som bryts ner i deponi genererar metangas, vilket är 24 gånger mer aggressivt än koldioxid som växthusgas. När vi eldar upp avfallet släpper vi ut koldioxid istället för metangas, samtidigt som vi genererar värme till hushållen. Vi behöver därmed mindre mängd fossilt bränsle till uppvärmning. Det innebär att det är en stor klimatvinst att energiåtervinna istället för att deponera. Ännu bättre för miljön är dock om vi kan materialåtervinna avfallet, så som vi t.ex. kan göra med papper.

Att återanvända produkten är förstås ännu bättre. Bäst för miljön är dock alltid det avfall som inte uppkommer. Detta resonemang illustreras av EU:s avfallshierarki, med målet att i största möjligaste mån förebygga att

avfall uppkommer, i andra hand återanvända, materialåtervinna, energiåtervinna och i sista hand deponera. Varje avfallsslag bör hanteras så högt upp i hierarkin som möjligt.

Även om vi har klättrat åt rätt håll i avfallshierarkin (från deponi till energi- och materialåtervinning) så går utvecklingen inte åt rätt håll då mängden avfall ständigt ökar. Sambandet mellan konsumtion och avfall är väldigt tydligt, men var tredje svensk är omedveten om detta och tror inte att den egna konsumtionen påverkar avfallsmängderna. En orsak är att vi tror att t.ex. ett ägg kommer från en höna. Punkt. Så är inte fallet för de flesta ägg idag. Ägget köps i affären och kommer från en hönsfabrik, som behöver foder från en foderfabrik osv. Det är viktigt att tänka på allt det avfall som uppstår i produktionen av en vara. Varor genererar idag stora ekologiska fotavtryck i produktionen. Skulle alla dessa avfallsmängder räknas in i statistiken skulle våra avfallsmängder vara betydligt större än 500 kg per person och år. Redan när vi köper t.ex. en mobiltelefon har 75 kg avfall genererats i produktionen av denna, som t.ex. kräver gruv- och oljeindustri till metaller och plast.

Vi behöver hitta sätt att separera kurvorna för tillväxt och avfall. Vi behöver tänka nytt. Om jag ska sätta upp en tavla tänker jag oftast att jag behöver en bormaskin, fast jag behöver ett hål. En bormaskin används totalt i genomsnitt 13 minuter. När jag ska tvätta kläder tänker jag att jag behöver en tvättmaskin, men det jag behöver är rena kläder. Idag tillverkas t.ex. tvättmaskiner för att hålla ca 7 år, precis så länge så att kunden ska vara tillräckligt nöjd för att köpa en ny maskin från samma tillverkare. Tänk om du köpte tvättar, men att tillverkaren ägde maskinen hemma hos dig – då skulle de göra en maskin som håller så länge som möjligt och som är enkel att reparera och byta delar på.

Vad är en renhållningsordning och hur går arbetet till?

Lucas Jönsson, Svedala kommun

Lucas Jönsson, avfallschef Svedala kommun, presenterade kommunens avfallsarbete med information om nuläget, vad som görs samt vad som ska göras och vad en renhållningsordning är. Här följer en kort resumé.

Det är kommunens avfallsenhet som har ansvar för avfallsfrågorna. Avfallsenheten är organiserad under Miljö och teknik och svarar mot Tekniska nämnden. Kommunens uppdrag är att samla in hushållsavfallet och se till att det kommer till behandling. Såväl insamling som kundtjänst ligger på entreprenörer. Behandlingen sker i Sysavs regi. Sysav är ett kommunägt bolag med 14 skånska ägarkommuner i södra Skåne. Förutom hushållsnära insamling finns i kommunen en återvinningscentral (ÅVC) som sköts av Sysav och 18 återvinningsstationer (ÅVS) för insamling av förpackningar som sköts av FTI (förpacknings- och tidningsinsamlingen).

Mängden hushållsavfall minskade i kommunen 2010, när matavfallsinsamling infördes då producentmaterial började sorteras ut i högre grad. Trenden sedan 2010 har varit att avfallsmängderna, i stort, varit oförändrade med att mängderna utsorterat matavfall har minskat något. I restavfallet finns 16 % matavfall. Det finns en hel del att arbeta med för kommunens avfallshantering.

Kommunen arbetar efter avfallshierarkin, d.v.s. att hantera varje avfallsslag så högt upp i hierarkin som möjligt utifrån stegen deponering, energiåtervinning, materialåtervinning, återanvändning och förebyggande. Kommunen har också att förhålla oss till lagar och föreskrifter på olika nivåer, från EU och staten samt från regional och kommunal nivå.

Varje kommun ska enligt lag ha en renhållningsordning, vilken innehåller en avfallsplan och föreskrifter. Avfallsplanen är den strategiska delen

medan föreskrifterna innehåller regler och beskrivningar för hur arbetet i detalj ska gå till. Den nya avfallsplanen som ska tas fram ska gälla för åren 2016-2020. De övergripande mål som avfallsplanen ska sträva mot är att minska mängden avfall och minska avfallsets farlighet. Avfallsplanen ska bidra till att den nationella avfallsplanen och de nationella miljö kvalitetsmålen uppfylls.

I arbetet med att ta fram en avfallsplan ska samråd ske, vilket dagens workshop är ett led i. Avfallsplanen kommer också ställas ut på samråd/remiss, för att senare antas i kommunfullmäktige.

I Svedala kommuns projektgrupp för avfallsplanen sitter Lucas Jönsson (avfallschef), Hanna Blomqvist (miljöinspektör) Ann Thorén (Sysav) och Britt-Marie Fagerström (Tyréns AB). I styrgruppen sitter Per-Olof Lindgren (Tekniska nämnden), Björn Jönsson (Tekniska nämnden), Sverker Nordgren (Bygg- och miljönämnden) samt Geir Hansen (Bygg- och miljönämnden).

I kommunens pågår nu en ny upphandling av entreprenör för sophantering från 2017.

Arbete i grupper

Grupp 1

Deltagare

Gruppledare: Ann Thorén, Sysav
Anders Åkesson, Sandvik
Irene Dobak, administratör VA Svedala kommun
Elin Vigg, miljöinspektör Svedala kommun
Sverker Nordgren, politiker Bygg- och miljönämnden
Björn Jönsson, politiker Tekniska nämnden

Prioriterade områden

Produkt och förpackning (prioriterat område 1)

Mindre farligt avfall, utfasning av kemikalier
Inte så mycket halvfabrikat → svinn
Bilpooler, vi äger inte bilen enskilt
Löneförmån → låna verktyg etc. från jobbet, verktygspool och bilpool → servicebidrag jfr. friskvård
Handla utan förpackningar
Lämna förpackningar i butik
Mindre pappersavfall
Onödiga förpackningar borta
Förpackningsindustrin har tagit bort alla onödiga förpackningar
Glasflaskor
Ösa ner flaskor och burkar

Återbruk (prioriterat område 2)

100 % alla gillar att köpa second hand
Inte fast fashion → slow fashion
ÅVC = loppis
Mer återanvändning

Utbildning, medvetande (prioriterat område 3)

Man hittar avfall på "nya" ställen, t.ex. plastpartiklar och små fiberpartiklar

i vatten

Större medvetenhet om avfall (vad konsumtionen ger upphov till)

Bättre återvinning

Lätt att sortera/återvinna: sortera efter material, sortera nära, sortera fler fraktioner

Fler avfallsfraktioner

Transport

Andra former av transportmedel

Elcyklar, fler cyklar

Solceller på hus

Annan form av energi, mycket sol, vind och vatten

Lagstiftning

All återvinning har en aktör = kommunen?

Styrmedel → motverka blandmaterial i produkter

Mindre farligt elektronikskrot

Hårdare lagstiftning för sådant som ger upphov till mycket avfall

Deponiskatt, deponibrytning

Prioriterat område: Utbildning/ ökad medvetenhet

Vad har förändrats sedan 2015?	Vad har vi gjort för att nå förändringen?	Vilka fick vi hjälp av?	På vilket sätt fick vi hjälp?	Vilka svårigheter mötte vi på vägen?	Hur löste vi svårigheterna?
– Ändrat beteende hos medborgarna	– Utbildning och information	– Ungdomarna	– De tryckte på – påverkade de äldre	– Okunskap – Gamla vanor	– Information till medborgare – Utbildning till ungdomarna – Ekonomiska styrmedel

Prioriterat område: Produkt och förpackningsutveckling

Vad har förändrats sedan 2015?	Vad har vi gjort för att nå förändringen?	Vilka fick vi hjälp av?	På vilket sätt fick vi hjälp?	Vilka svårigheter mötte vi på vägen?	Hur löste vi svårigheterna?
<ul style="list-style-type: none">– Mindre förpackningar i omlopp– Mindre FA från produkter	<ul style="list-style-type: none">– Smartare förpackningar– Lättare att återvinna– Innehåller mindre kemikalier → renare	<ul style="list-style-type: none">– Lagstiftning/politiker– Förpackningsindustri– Konsumenterna– Producenterna	<ul style="list-style-type: none">– Tuffare krav– Större medvetenhet hos konsument– PPP– Begränsning av resurser	<ul style="list-style-type: none">– Frågan måste finnas på EU-nivå– Eventuellt dyrare för konsumenten– Stora företag– Svårt att påverka globala marknaden	<ul style="list-style-type: none">– Det kom ett EU-direktiv → nationell lagstiftning– Samarbete mellan kommunen och näringsliv

Nyhetsvärde: Den unga generationen går i täten för ändrad inställning till konsumtion

Svedala kommun har satsat på utbildning till kommunens unga, framför allt i skolan, vad gäller avfallshantering. Det har fått stor genomslagskraft även bland äldre då de unga "håller koll på" sina föräldrar.

Grupp 2

Deltagare

Gruppledare: Mats Jerslind, Sysav
Birgitta Delring, politiker Svedala kommun
Matilda Dock, Sita
Per Carlberg, VD Svedalahem/Svedab

Prioriterade områden

Motivera till ökad återvinning (prioriterat område 1)

Pant på fler returprodukter
Höga priser på plastpåsar
Pant på plast- och metallförpackningar
Trädgårdsavfall hämtas av ? och återvinns

Avfallsminskning (prioriterat område)

Minskat matsvinn p.g.a. längre hållbarhet
Avfallsmängden har minskat till hälften

Återbruk (prioriterat område)

Mer medvetenhet
Second hand-affärer i varje kvarter
Det finns inga plastpåsar eller kartonger till mjölk etc.

Handel med avfall

Ökat behov av brännbart avfall för uppvärmning i Malmö, sälja avfall
Export av avfall för uppvärmning

Produkter

Större hälsomedvetenhet → efterfrågan på ekologiska råvaror ökar
Förbud mot fler antal ämnen

Självförsörjning

Självförsörjande el
Avfall som uppvärmning i hus
Miljöengagemang
Företags miljöengagemang större

Övrigt

Fler kollektivtrafiksaktörer ↔ färre bil- och flygresor
Asien blir ett I-land ↔ produktion ökar i Sverige ↔ mer reglerad och miljövänlig

Prioriterat område: Motivera till ökad återvinning

Vad har förändrats sedan 2015?	Vad har vi gjort för att nå förändringen?	Vilka fick vi hjälp av?	På vilket sätt fick vi hjälp?	Vilka svårigheter mötte vi på vägen?	Hur löste vi svårigheterna?
– Ökad återvinning	– Pant på fler produkter – Högre pris på plastpåsar – Fler inlämningsplatser	– Regeringen – Kommunerna – Lokala butiker – Media	– Lokala politiker – Lagstadgat – Platser med i översiktsplan	– Konsumenter uppfattar förändringen som negativ – Motsträvig förpackningsindustri – Byråkrati – Platsbrist → förhandlingar	Information: – Miljöpåverkan – Människopåverkan – Visa hela kretsloppet – Undervisning

Nyhetsvärde: Svedala har utvecklat ett pantsystem på många varor

Svedala kommun har lyckats öka återvinningen i kommunen genom ett utvecklat pantsystem där man får pant på många varor, inte minst alla förpackningar. Detta har även minskat konsumtionen, och därmed avfallsmängden, genom att produkterna är dyrare att köpa i och med att panten är inräknad i priset.

Grupp 3

Deltagare

Gruppledare: Hanna Blomqvist, miljöinspektör Svedala kommun
Maria Svensson, Swedavia
Maria Gaspar, TexilRecycling
Mathias Persson, Avfallschef Sjöbo kommun
Anne-Marie Pedersen, VA-chef Svedala kommun

Prioriterade områden

Nästa producentansvar

Producentansvar textilier
Utökat/mer förankrat producentansvar
Återvinning "Textil": Ett "system" finns (producentansvar)
Utvecklat textilåteranvändning/återvinning

Återbruk, avfallsminimering

Tygpåsar
Termoskopp
Mer fokus på kvalitet på produkter (få dyra prylar)
Media informerar bäst före datum
Inget onödigt avfall: onödiga förpackningar, matavfall
Minskade avfallsmängder, hur?
Alla skolor har avfallshanteringsämne
Lagar mer
Matsvinn 12 %
Lånar mer
Produkter används sin fulla livslängd
Utvecklat verktyg för utlåning, "pooler"
Man återanvänder mer

Footprint

Avfallsdeklaration på produkter som ska köpas, footprint

Fastighetsnära insamling

8-fack sortering
 Fetthantering hemmavid
 Insamlingsystem "8-fack"
 AVS 18 → 0 (p.g.a. ändrat insamlingsystem)

Minskad farlighet

Farligt avfall minskar, alternativa material till att framställa produkter

Övrigt

Ökat behov av biogas (produktion av matavfall) p.g.a. ökad biogas-bilflotta

Prioriterat område: Avfallsminimering

Vad har förändrats sedan 2015?	Vad har vi gjort för att nå förändringen?	Vilka fick vi hjälp av?	På vilket sätt fick vi hjälp?	Vilka svårigheter mötte vi på vägen?	Hur löste vi svårigheterna?
<ul style="list-style-type: none"> – Avfallsdeklaration, footprint på produkter – Lånar mer – Avvecklat plastpåsar i affären – tygpåsar – Obligatoriskt hållbarhetsämne i skolorna 	<ul style="list-style-type: none"> – Lagstiftning – Beteendeförändring – Reklamkampanjer – Lagstiftning – Lagstiftning 	<ul style="list-style-type: none"> – Politiker och producenter 	<ul style="list-style-type: none"> – Infört lagkrav/rekommendationer 	<ul style="list-style-type: none"> – Kan bara råda över det som produceras i Sverige – Vem skall avgöra/beräkna footprinten 	<ul style="list-style-type: none"> – Miljöcertifierings-team

<ul style="list-style-type: none"> – Produkter används sin fulla livslängd – Nått ut med att förklara bäst före datum – Lagar mer – Matsvinn bara 12 % – Nytt producentansvar textilier 	<ul style="list-style-type: none"> – Beteendeförändring – Reklamkampanjer – Branschorganisation-utveckling – Beteendeförändring – Reparationsavdrag, göras lönsamt att reparera – Beteendeförändring – Lagstiftning 				
--	--	--	--	--	--

Nyhetsvärde: Svedala kommun har minskat avfallsmängden

Svedala kommun har lyckats minska avfallsmängderna. Nyckeln till framgången har framförallt varit införandet av avfalls-footprint på alla produkter, d.v.s. en märkning som visar hur mycket avfall en vara gett upphov till i produktionen. Detta har medfört en medvetenhet hos invånarna. Svedala kommun är också den första aktör som har använt sig av denna märkning i offentlig upphandling, av mobiltelefoner. Att arbetet gått att genomföra har varit beroende av att många aktörer har varit med.

Grupp 4

Deltagare

Gruppledare: Anna Cedergren, Miljöchef Svedala kommun
Fredrik Persson, Textil Recycling
Per-Olof Lindgren, politiker Tekniska nämnden
Åke Karlsson, Svedala företagarförening
Camilla Nordbeck, Vaktmästar- och kundservicechef Svedala kommun
Camilla Persson, Näringslivschef Svedala kommun

Prioriterade områden

Utbildning

Utbildning till utbildning + allmänheten

Utbildning i avfallshandtering finns som obligatorium i all undervisning från årskurs 1 och uppåt

Återvinning som ämne i skolan för att ändra ett beteende redan i tidig ålder

Nytt regelverk för datummärkning

Ekonomi/Lagstiftning

Återvinningsbara produkter har ökat ytterligare

Kännbar miljöskatt på saker som inte anses vara löpande konsumtion
Definiering (stötvis) vad som anses var icke löpande konsumtion (eller löpande beroende på)

Det är billigare för konsumenten att köpa ekologiska produkter än icke-ekologiska produkter (istället för dyrare statlig utjämningskatt)

Ekologiska produkter har ökat

Energi- och råvarupriserna på väg upp igen

Ny miljölagstiftning, miljö

Ny utredning som ifrågasätter producentansvaret

Företag som inte har miljöcertifiering inom området betalar högre bolagsskatt, hållbar utveckling del i entreprenörsutbildningar

Sortering/Återbruk

Mindre papper, mera plast bland soporna
Pris för bästa sortering
Inga plastpåsar i butikerna, tygpåsar
Materialforskningen har tagit fram hållbara material som ersättning för ex. plast, nanoforskningen
Ingen dumpning i skogen
Sophämtning returstationer
Återvinning via BVC/MVC
Textilkärl vid varje bostadsområde, samt ÅVC och ÅVS, för återbruk

Mindre sopor

Mindre mängd sopor, äntligen
Elektronik som kan "chiptrimmas"
Service för hushållsapparater används i högre grad
Second hand-butik för kläder, möbler, prylar
Färre bilar/hushåll
Cykelpool
Kollektivtrafiken utbyggd
Bäst före-varor tillagas
Ny lunchrestaurang som tar tillvara varor som faller för "bäst före"
Grannsamverkan, loppis/byteshandel finns överallt
Kommunal utlåningscentral
Utbyggd grannsamverkan kring gemensamma prylar

Prioriterat område: Utbildning

Vad har förändrats sedan 2015?	Vad har vi gjort för att nå förändringen?	Vilka fick vi hjälp av?	På vilket sätt fick vi hjälp?	Vilka svårigheter mötte vi på vägen?	Hur löste vi svårigheterna?
<ul style="list-style-type: none">– Utbildning i avfallshantering är obligatorisk från och med förskola– Det finns nischade utbildningar för allmänheten	<ul style="list-style-type: none">– Beslut i utbildningsnämnden om utbildning– Undervisa lärarna i avfallshantering– Utse miljöambassadörer i skolor/förskolor– "Miljövänner"-grupperingar finns på	<ul style="list-style-type: none">– Tyréns AB– Politiker– Rustan (eller liknande)– Sysav– Tjänstemän från kommunen– Svedala företagsgrupp	<ul style="list-style-type: none">– Marknadsföring– Politisk viljeinriktning– Avsatt budget	<ul style="list-style-type: none">– Förändringsrådsla– Ekonomi– Lagrum	<ul style="list-style-type: none">– Genom att påvisa lönsamhet genom ekonomisk kalkyl– Utbildning– Förändring av lagrum

	<p>alla förskolor</p> <ul style="list-style-type: none"> – En dag om året "stora miljödagen" pris första sopsorterare – Ta fram utbildningskoncept för skolor/förskolor, allmänheten: flera stycken beroende på målgrupp 				
--	--	--	--	--	--

Nyhetsvärde: Obligatorisk avfallsundervisning i Svedala kommun

Svedala kommun har infört obligatorisk undervisning i avfallsfrågor från förskolan och upp i alla årskurser. Det har också införts utbildningar till allmänheten med inspirationsföreläsare, där invånarna fått en medborgarlön för sitt deltagande. Svedala kommuns politiker har verkligen vågat satsa och haft en stark viljeriktning för att minska mängden avfall i kommunen och arbeta för en hållbar utveckling.

Grupp 5

Deltagare

Gruppledare: Johan Israelsson, Chef miljö och teknik Svedala kommun
Sara Kristensen, Swedavia
Jörgen Gråbo, Chef Svedalahem
Magnus Karlsson, ICA Svedala
Geir Hansen, politiker Bygg- och miljönämnden

Prioriterade områden

Incitament (prioriterat område)

Dyrt med avfall, taxa och förpackningar
Grön deklaration
Avfallskonto
Egen vinning av sortering är etablerad
Mängden avfall, leverera "avfallsstatistik" på månadsfaktura elektroniskt, typ EON

Kunskap (prioriterat område)

Avfall är dumt
Medvetenhet
Kunskapen är mycket bättre
Matsvinnet är minimalt
Skola/utbildning

Leverantörer/producenter

Paket i paketen är borta
Korttidsmarknad
Hur sorterar företag och industrin? → matavfall
Varor anpassade för 1, 2, 3, 4 personer o.s.v.
Ifrågasätta förpackningar
Närproducerat

Hantering

Återanvändningen har ökat mycket
Retur i butik
Sorteringen är Sverigebäst

8 fraktionskärl är ute och fungerar
 Återanvändning i daglig handling
 Återvinningsloppis arrangeras månatligen av kommunen

90 % av soporna sorteras rätt

Kunden
 Alla äter upp

Prioriterat område: Sveriges bästa avfallskommun

Vad har förändrats sedan 2015?	Vad har vi gjort för att nå förändringen?	Vilka fick vi hjälp av?	På vilket sätt fick vi hjälp?	Vilka svårigheter mötte vi på vägen?	Hur löste vi svårigheterna?
<ul style="list-style-type: none"> – Avfallsmängd minskat med 30 % – Sorteringen – Återanvändningen – Återvinningen 	<ul style="list-style-type: none"> – Incitament – Taxa – Kunskap – LOU – Enkelhet – Hushållsnära – Logistik 	<ul style="list-style-type: none"> – Företag – Kommun – "Avfallsguider" – "Näringslivschef" Företagarna 	<ul style="list-style-type: none"> – Information – Information 	<ul style="list-style-type: none"> – Beteendet – Vanans makt 	<ul style="list-style-type: none"> – "Avfallsaktiviteter", inspirations – Bättre återkoppling – Återvinningsloppis – Återbruk

Nyhetsvärde: Svedala – Sveriges bästa avfallskommun!

Svedala kommun har varit mycket framgångsrika i sitt arbete med att minska mängden avfall. Nyckeln har varit att involvera skolor och näringsliv i arbetet. Det har tagits fram utbildningsmaterial, och det ansälldes en ny näringslivschef 2014/2015 som bidragit stort i arbetet.

6 Förteckning över nedlagda deponier

I enlighet med Naturvårdsverkets föreskrifter om innehållet i en kommunal avfallsplan (NFS 2006:6) ska avfallsplanen innehålla uppgifter om deponier som inte längre tillförs avfall eller som inte längre används för detta ändamål.

En inventering av avslutade deponier i Svedala kommun genomfördes 1991. Totalt lokaliserades 18 deponier vilka redovisas översiktligt i tabell nedan. Samtidigt med inventeringen gjordes en riskklassning i huvudsak baserad på kartor och andra handlingar, personintervjuer och en fältbeskrivning. Deponierna klassades utifrån risker och behov av åtgärder i fyra klasser.

Vid inventeringen 1991 framkom att inget av avfallsupplagen bedömdes ha någon direkt inverkan på miljön och att inga större skyddsåtgärder därför erfordrades. Två av upplagen, Tjustorps och Harakärns avfallsupplag, ansågs dock vara i behov av kontroll. För Tjustorp fanns ett av Länsstyrelsen fastställt kontrollprogram men det är inte längre i bruk. Vid Harakärns avfallsupplag utförde kommunens avfallsenhet, under perioden 1995 till 1997, provtagningar enligt ett av miljökontoret upprättat kontrollprogram. Då inga förhöjda halter kunde konstateras har provtagningen avslutats.

Klassificeringen av deponierna är inte utförda enligt MIFO men Svedala kommun bedömer att underlaget ändå är tillräcklig för kommunens avfallsplanering. Det vore dock önskvärt att göra en MIFO-utvärdering för att få klassningen bekräftad.

De klasser som används i nedanstående tabell är följande:

- 1 – Mätningar, undersökningar samt åtgärder behövs
- 2 – Mätningar och undersökningar bör utföras för senare ställningstagande
- 3 – Begränsade åtgärder behövs
- 4 – Inga åtgärder behövs

Tabell 4. Förteckning över avslutade deponier i Svedala kommun, med beskrivning, klassning och kommentarer.

DEPONI		Påbörjad	Avslutad	Beskrivning/ Deponerat avfall	Klass	Kontroll- program	Kommentar
1	Tjustorps avfallsupplag	1980	1985	Schakt- och rivningsmassor, trädgårds- och grovavfall	2	Ja	Nu åker- och betesmark
2	Bara tegelbruk	1967	1978	Schakt- och rivningsmassor, trädgårdsavfall mm	4	Ja	Nu grönområde och åkermark
3	Grönljungstippen	1970	1978	Grov- och trädgårdsavfall, div. industri- och byggavfall, slam från reningsverk, latrin m m	4	Nej	Nu åkermark
4	Gamlegård, Klågerup	1950	1970	Hushålls-, bygg- och industriavfall, massor, trädgårdsavfall och latrin	4	Ja	Nu grönområde
5	Holmeja avfallsupplag	1953	1963	Främst hushållsavfall, schakt- och rivningsmassor samt trädgårdsavfall	4	Nej	Nu betes- och skogsmark
6	Hästhagen, Börringe	1975	198?	Rivningsmassor samt trädgårds och skogsavfall	4	Nej	Nu åkermark
7	Kullebo, Lemmeströ	1950	197?	Avloppsslam, skrot, grovavfall m m	4	Nej	Nu återställd
8	Västra Kärrstorp	1971	1974	Avfall från behandling av kommunalt avloppsvatten	4	Nej	Återställd
9	Harakärr	1967	1978	Hushållsavfall och park- och trädgårdsavfall, men även industri- och byggavfall m m	2	Nej	Nu gräsbevuxen kulle
10	Västerkulla	1960	197?	Schaktmassor och Trädgårdsavfall	4	Nej	Återställd
11	Österkulla (Bjeret)	1975	1987	Mest rivnings- och schaktmassor samt växtavfall m m	3	Nej	Bristfälligt återställd
12	"Sveagatan"	1930	1955	Hushålls-, trädgårds och grovavfall, rivningsmassor m m	4	Nej	Bebyggt

DEPONI		Påbörjad	Avslutad	Beskrivning/ Deponerat avfall	Klass	Kontroll- program	Kommentar
13	Nordv. vägkorsn.	1960	1965	Hushålls-, trädgårds och grovavfall, rivningsmassor m m	4	Nej	Åkermark
14	Sydost vägkorsn.	1960	1967	Hushålls-, trädgårds och grovavfall, rivningsmassor m m	4	Nej	Åkermark
15	Råkulla	1950	1960	Hushållsavfall	4	Nej	Åkermark
16	Socket bruket, Svedala	1955	1958	Hushålls-, grov- och trädgårdsavfall	4	Nej	Nu fotbollsplan
17	Marbäck, Svedala	1940	1967	Latrin	4	Nej	Åkermark
18	Svedala Arbrå	1975	1986	Gjuterisand. Täckning medschakt- och rivningsavfall	4	Nej	Utfylln av mosse med gjuterisand

7 Förteckning över avfallsanläggningar

I enlighet med Naturvårdsverkets föreskrifter om innehållet i en kommunal avfallsplan (NFS 2006:6) ska avfallsplanen innehålla uppgifter om anläggningar för återvinning och bortskaffande av avfall som finns i kommunen. Detta gäller anläggningar som är tillstånds- eller anmälningspliktiga.

Objektnamn	Fastighet	Klassningskod	Avfallstyper	Metoder för återvinning eller bortskaffande	Mottagen mängd avfallsmängd (ton/år)	Kapacitet (ton/år)	Tillåten avfallsmängd enligt tillstånd (ton/år)	Tillsynsmyndighet
Svedala ÅVC (SYSAV)	Svedala 305:6	Huvudkod: 90.50, Övriga: 90.40	Avfall och farligt avfall	Mellanlagring	7 278ton (2014)	(ej tillämbart)	22 200	Länsstyrelsen

8 Avfallsplanens mål belysta ur ett barnperspektiv

Enligt FN:s Barnkonvention och Sveriges Riksdag ska ett barnperspektiv beaktas i alla beslut och åtgärder i samhället. Syftet med det här avsnittet är att belysa vilka konsekvenser avfallsplanens mål kan få för barn.

Många samhällsaktörer genomför idag så kallade barnkonsekvensanalyser (BKA) för att analysera hur barn påverkas av beslut, åtgärder och planering av konkret karaktär. Analysmetoden är i första hand utvecklad för att beakta ett barnperspektiv i samband med förändringar av den fysiska miljön. Eftersom avfallsplanen är av mer strategisk karaktär har analysen här anpassats till det.

Här belyses avfallsplanens mål översiktligt ur ett barnperspektiv och speglas i de barnpolitiska mål som Regeringen har föreslagit, vilka bland annat berör barns levnadsstandard, trygghet, utbildning och delaktighet. Först beskrivs avfallsplanens tänkbara samhällspåverkan baserat på de typer av åtgärder som kanske kan bli aktuella att genomföra i arbetet med att uppnå avfallsplanens mål. Därefter åskådliggörs vilka konsekvenser dessa möjliga åtgärder kan tänkas få för barn, samt hur de möjliga åtgärderna kan genomföras på ett sätt som får positiva konsekvenser för barn. Avslutningsvis presenteras en samlad bedömning av avfallsplanens mål som helhet utifrån Regeringens barnpolitiska mål.

Regeringens barnpolitiska mål

- **En god levnadsstandard**
Verka för en ekonomisk och materiell standard, god ekonomi och boende för barn.
- **Bästa möjliga hälsa**
Barns fysiska hälsa, tandhälsa, psykiska välbefinnande, frihet från alkohol och droger
- **En god utbildning**
Goda studieresultat, bra personal och arbetsmiljö i skolan
- **En trygg uppväxt**
Tid med föräldrar, trygghet och minskade olycksfall
- **Samhällets stöd och skydd**
God samhällsvård, frihet från utsatthet och delaktighet i brott, ett barnvänligt rättsväsende och mottagande av barn i asylprocessen, minskade tonårsgraviditeter.
- **Delaktighet i samhället**
Medbestämmande i skolan, tillgång till och utnyttjande av kultur och information, fritid, lek och föreningsliv.

8.1 Avfallsplanens mål och möjliga åtgärder

Avfallsplanens mål kan påverka samhället både på kort och på lång sikt - både genom de konkreta åtgärder som behöver genomföras för att nå målen och genom de miljöeffekter det innebär på längre sikt att målen uppfylls. Det handlar om hållbar utveckling i alla dess bemärkelser med ekonomiska, sociala och miljömässiga perspektiv, och från lokal till global skala. Flera av målen liknar varandra genom att de innebär behov av samma typer av åtgärder för att uppnås. Utifrån ett barnperspektiv har tre rubriker identifierats under vilka avfallsplanens 8 mål har grupperats. Dessa tre rubriker är: Ökat fysiskt utrymme och tillgänglighet till avfallshantering och återbruk, Förändrade transporter, och Ökad kommunikation och transparens i avfallskedjan.

Avfallsplanens sex första mål kan samlas under rubriken Ökat fysiskt utrymme och tillgänglighet till avfallshantering och återbruk. Dessa mål handlar om att minska mängden avfall och nedskräpningen samt att öka utsorteringen av textil- och matavfall, tidningar och förpackningar samt farligt avfall - för en ökad återvinning och minskad miljöpåverkan. Arbetet med samtliga dessa mål innebär att öka möjligheterna till återbruk och sortering.

Rubriken Förändrade transporter berör de sex första målen genom att fler och tätare platser för avfallshantering påverkar avfallstransporterna. Därutöver är förändrade transporter en typ av åtgärd som behövs för att uppnå målet om att samtliga avfallstransporter ska ske med fossilfria drivmedel, där det bland annat kan behöva ställas krav i upphandlingen av fordon och av entreprenörer för att säkerställa val av bränsle.

Ökad kommunikation är också betydelsefullt i arbetet med att uppnå avfallsplanens sex första mål, eftersom det kommer att krävas ökad kunskap och motivation till återbruk och sortering. Ökad kommunikation och transparens i avfallskedjan är centralt för att uppnå målet om alla intressenters ökade förtroende för hela avfallskedjan. Det gäller såväl olika branschaktörer som alla medborgare.

På lång sikt kan samtliga åtta mål medföra en positiv miljöpåverkan ur flera aspekter, till exempel minskade gifter, bättre klimat och ett mer hållbart resursutnyttjande – lokalt, regionalt och globalt.

Avfallsplanens mål

- 1. År 2020 är den totala mängden hushållsavfall per person mindre än år 2015**
- 2. År 2020 är den totala mängden textilavfall i restavfallet halverad jämfört med år 2015**
- 3. År 2018 är 50 % av matavfallet utsorterat och behandlat biologiska så att växtnäring och energi tagits tillvara, år 2020 är nivån ännu högre**
- 4. År 2020 är mängden förpackningar och tidningar i restavfallet halverad för respektive material jämfört med 2015**
- 5. År 2020 är nedskräpningen mindre än år 2016**
- 6. År 2020 är mängden farligt avfall i restavfallet noll**
- 7. År 2020 är avfallstransporterna fossilbränslefria**
- 8. År 2020 är våra intressenters förtroende för hela avfallskedjan större än år 2016**

8.2 Avfallsplanens konsekvenser för barn

Avfallsplanens mål kan påverka samhället i stort och i smått, på kort och på lång sikt, vilket innebär att avfallsplanens konsekvenser för barn också berör hela skalan från den konkreta insatsen i närmiljön till de långsiktiga och globala effekterna. På olika sätt får målen och dess möjliga åtgärder konsekvenser för barns vardagsliv, trygghet, säkerhet, hälsa, utbildning, delaktighet, medbestämmande samt tillgång till information, fritid och lek.

Det är viktigt för barn och unga att samhället tar tag i klimatomställningen och inte skjuter det på framtiden av flera skäl. Många unga mår idag dåligt över kommande klimatförändringarna, denna oro och ångest kan minska om vuxensamhället agerar istället för att passivt betrakta utvecklingen. Barn och unga kommer också i större utsträckning än dagens vuxna att uppleva de klimatförändringar som blir konsekvensen av dagens utsläpp. Ju längre det dröjer innan åtgärder införs desto mer långtgående förändringar kommer det att krävas.

8.2.1 Ökat fysiskt utrymme och tillgänglighet till avfallshantering och återbruk

Det kan komma att behöva upprättas fler och tätare placerade utrymmen och platser för att lämna utsorterat avfall och för att lämna och hämta saker för återbruk. Konkurrensen om stadens och bostadsmiljöns fysiska utrymme är stor, såväl utomhus som inomhus. Det är många intressen och funktioner som ska samsas och få plats. I dessa möjliga intressekonflikter är det viktigt att få till kreativa lösningar där flera funktioner kan samsas på en plats. Med rätt planering kan exempelvis nya platser för avfallshantering skapa mervärde i staden och i bostadsmiljön. Hur och var platserna utformas är a och o. Ur ett barnperspektiv är det till exempel viktigt att ta hänsyn till att barn har god tillgång till ytor för fritid och lek i bostads- och stadsmiljön. Genom att kombinera flera intressen och funktioner på platsen för avfallshantering

behöver viktiga värden inte stå tillbaka. Med rätt utformning kan en plats för avfallshantering vara mycket mer. Platser för avfallshantering är mötesplatser, en funktion som på olika sätt har potential att förstärkas. Platserna utformas med fördel som attraktiva mötesplatser i samband med andra funktioner i bostadsmiljön eller staden så att de blir inbjudande och blir en del av folklivet.

Platser som utformas på ett sätt som bidrar till folkliv bidrar samtidigt till trygghet. För att känna sig trygg är en central aspekt att se och vara sedd. En befolkad plats bidrar till detta, men det finns också andra centrala element i platsens utformning som påverkar. Det är viktigt att tänka på siktförhållanden och överblickbarhet, att undvika slutna fasader, murar, tät vegetation, återvändsgränder och prång. Att använda kamerabevakning kan också fungera som en trygghetsfrämjande faktor för barn genom att det är ett sätt att "vara sedd". Belysning och skötsel på platsen är andra viktiga aspekter för trygghetsupplevelsen. En skräpig och misskött plats signalerar att platsen är övergiven, vilket kan skapa en känsla av att "ingen skulle se eller bry sig om det händer mig något här".

För att platsen ska vara inbjudande, attraktiv och tillgänglig är det också viktigt med orienterbarhet och tydlighet. Det handlar om att skapa logiska system på platsen och logiska strukturer till och från den. Att använda skyltar på ett informativt sätt är ett viktigt inslag, men system och strukturer bör också utformas så tydligt att de är så självförklarande som möjligt. Då bidrar de till barns tillgång till information och möjlighet till delaktighet. På den aktuella platsen kan det handla om att placera inkasten tillräckligt lågt. Detsamma gäller för information och skyltning, som också med fördel sker med bilder och färger.

För barns säkerhet är det viktigt att undvika tunga lock, vassa föremål och fallrisker men även att se till att farligt avfall förvaras på ett säkert sätt. Skydd från väder och vind är härutöver en viktig trivsselfaktor. Det handlar generellt om att skapa en trivsam och säker plats.

För barns möjlighet till delaktighet är det också avgörande att det på ett tryggt, säkert och enkelt sätt går att ta sig till platserna för avfallshantering och återbruk. Det behöver finnas trafiksäkra och sammanhållna gång- och cykelvägar. Platsernas lokalisering i förhållande till andra målpunkter för barn är en annan faktor att väga in, där en lämplig lokalisering kan vara i redan befintliga rörelseträk för barnfamiljer.

Med god tillgänglighet till kända, trygga och självförklarande platser för sortering och återbruk kan avfallsplanen bidra till barns tillgång till information, delaktighet i samhället och lärande. Väl utformade kan platser för avfallshantering fungera som externa klassrum och utgöra ett inslag i skolundervisningen om miljö och hållbarhet. Genom barns tillgång till platser för sortering och återbruk kan de öka sitt medbestämmande i familjens hantering av avfall. Genom att möjliggöra barns delaktighet och öka deras medvetenhet kan också deras fysiska hälsa påverkas positivt eftersom kunskap och medvetenhet om miljö och hållbarhet kan bidra till en hälsofrämjande livsstil.

Täthet, tillgänglighet, tydlighet och självförklarande system är nyckelord även i utformandet av system och strukturer för avfallshantering med sorteringsmöjligheter i stads- och parkmiljö. För barns tillgång till information och för deras säkerhet är utformning med bilder och färger samt placering i förhållande till trafik viktiga aspekter att ta hänsyn till även i detta sammanhang.

Genom att främja en hållbar konsumtion med fokus på återbruk – med möjlighet att laga, reparera, re-designa, byta och låna – kan avfallsplanens mer långsiktiga effekter också bidra till barns ekonomiska och materiella standard på ett positivt sätt genom ett hållbart resursutnyttjande och tillväxt i en cirkulär ekonomi. En hållbar konsumtion innebär att främja ett hållbart produktionsled där jordens naturresurser inte överutnyttjas och där människor inte arbetar under ohälsosamma villkor. Detta är mycket centralt ur ett barnperspektiv globalt. Det gäller både barnens framtida möjlighet till jordens naturtillgångar och dagens levnadsmiljö för dem och deras föräldrar.

Genom att minska nedskräpningen och undvika att farligt avfall hanteras ovarsamt bidrar avfallsplanen även till minskade gifter, vilket är främjande för barns hälsa både på kort och på lång sikt.

8.2.2 Förändrade transporter

Fler och tätare placerade platser för att lämna sitt avfall medför ökade avfallstransporter i närmiljön med hämtning på fler platser som är lokaliserade närmare bostäder och närmare barns vardagsmiljöer. Detta skulle kunna medföra negativ påverkan på barns fysiska hälsa genom ökade bullerstörningar, ökad trafikfara och olycksrisk samt ökade luftföroreningar och förlorade lekmiljöer. Det är viktigt att ta hänsyn till barnens säkerhet, hälsa och lek i förhållande till transporter och hämtning i deras närhet. En central aspekt kan vara att i den fysiska planeringen se till att undvika att fordon behöver backa eftersom det utgör en stor olycksrisk.

Å andra sidan kan fler insamlingsplatser i samband med bostadsmiljöer samtidigt medföra att färre privata bilresor behöver göras för att lämna avfall, då man istället kan gå eller cykla till platser i närheten av bostaden. Detta tillsammans med effekterna av målsättningen att alla avfallstransporter ska vara fossilbränslefria kan bidra till minskade utsläpp och en bättre miljö som på längre sikt främja barns fysiska hälsa.

8.2.3 Ökad transparens och kommunikation i avfallskedjan

I kommunikationskampanjer med syfte att öka kunskapen om avfallshantering och hållbar konsumtion samt öka förtroendet för avfallskedjan, är det viktigt att ta hänsyn till barns möjlighet att ta till sig informationen. Genom att informera och motivera till hållbar konsumtion, sortering, återvinning och återbruk främjas en hållbar resursanvändning och en bättre miljö, vilket på lång sikt är positivt för barns fysiska hälsa – både lokalt och globalt. Barns tillgång till information och kunskap främjar också deras delaktighet i samhället och möjlighet till att känna förtroende för avfallskedjan. Barn kan spela en viktig roll i kommunikationsarbetet eftersom möjligheterna att kommunicera med denna grupp ökar, då den är tydligt avgränsad och att det därför finns andra vägar och möjlighet till mer återkoppling än till många andra grupper. Denna grupp kan inom skolväsendet få utbildning med platsbesök och kontakt med människor som arbetar med avfall- och miljöfrågor på olika nivåer. Väl genomfört kan detta skapa förståelse och ringar på vatten effekt och buskapet kan nå vidare till andra grupper i samhället.

Transparens genom kvalitets- och kontrollarbete inom avfallskedjans alla delar är viktigt ur ett barnperspektiv globalt, där det behöver kunna säkerställas att vårt avfall inte hamnar på soptippar i andra länder där barn arbetar för att leta värdefulla material i avfallet.

8.3 *Samlad bedömning*

I Regeringens barnpolitiska mål är några nyckelfaktorer att se till barns ekonomiska och materiella standard, bästa möjliga hälsa, god utbildning, trygghet, minskade olycksfall samt barns delaktighet i samhället med medbestämmande och tillgång till information, fritid och lek. Avfallsplanens mål kan få konsekvenser som främjar de flesta av dessa aspekter. Genom hållbar konsumtion kan barns materiella och ekonomiska standard påverkas positivt. Med minskade avfallsmängder, ökat återbruk, ökad återvinningsgrad, minskad nedskräpning och fossilfria transporter förbättras miljön och klimatet, vilket påverkar barns fysiska hälsa positivt både idag och i framtiden. God tillgänglighet till och utformning av platser för avfallshantering kan främja barns tillgång till god utbildning om avfall och miljö, trygghet, delaktighet, medbestämmande samt tillgång till information. Målen skulle kunna medföra negativa effekter genom minskad tillgång till platser för fritid och lek om dessa platser tas i anspråk för avfallshantering, samt ge ökade bullerstörningar, luftföroreningar och olycksrisker i och med ökade avfallstransporter i barns boendemiljöer.

Med en genomtänkt planering av platser för insamling och återbruk kan negativa konsekvenser för barn minimeras och positiva förstärkas genom att i genomförandet främja barns trygghet, säkerhet utan olyckor, delaktighet samt tillgång till information och kunskap. Att planera på ett sätt som är bra för barn medför dessutom samtidigt att det generellt är bra för alla, genom att det med barnen i fokus blir god tillgänglighet både fysiskt och informativt.

9 Miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning för avfallsplanen

9.1 Sammanfattning

Enligt Miljöbalken ska varje kommun ha en avfallsplan som syftar till att ta fram mål och åtgärder för hur avfallens mängd och farlighet ska minska. Svedala kommuns avfallsplan sträcker sig till och med år 2020.

Svedala kommun är en av 14 kommuner som är delägare i det kommunala avfallsbolaget Sysav. Tillsammans har Svedala kommun, de övriga delägarkommunerna och Sysav formulerat tre gemensamma fokusområden med tillhörande effektmål:

Fokusområde 1: *Hållbar konsumtion för minskade avfallsmängder*

Effektmål:

- År 2020 är den totala mängden hushållsavfall per person mindre än år 2015
- År 2020 är den totala mängden textilavfall i restavfallet halverad jämfört med år 2015

Fokusområde 2: *Hållbar sortering med ökad återvinning*

Effektmål:

- År 2018 är 50 procent av matavfallet utsorterat och behandlat biologiskt så att växtnäring och energi tagits tillvara, år 2020 är nivån ännu högre
- År 2020 är mängden förpackningar och tidningar i restavfallet halverad för respektive material jämfört med år 2015
- År 2020 är nedskräpningen mindre än år 2016

Fokusområde 3: *Hållbar hantering för renare miljö*

Effektmål:

- År 2020 är mängden farligt avfall i restavfallet noll
- År 2020 är avfallstransporterna fossilbränslefria
- År 2020 är våra intressenters förtroende för hela avfallskedjan större än år 2016

För varje effektmål finns det beskrivningar hur uppföljningen ska ske.

Kommunens ansvar för avfallshantering omfattar primärt hushållsavfall och målen är därför i huvudsak inriktade på det området. Samtidigt kan inte kommunens avfallsverksamhet på egen hand uppnå målen i avfallsplanen utan samarbete med andra förvaltningar, avfallsentreprenörer, privata företag, andra organisationer och intresseorganisationer vilket är en förutsättning för att skapa långsiktig förändring.

Avfallsplanens mål inverkar framför allt på sex av de nationella miljömålen, framför allt *God bebyggd miljö* men också *Begränsad klimatpåverkan*, *Frisk luft*, *Bara naturlig försurning*, *Giffri miljö* och *Ingen övergödning*.

Avfallsplanens miljöpåverkan är till den övervägande delen positiv eftersom det avfall som förebyggs minskar miljöpåverkan på samtliga miljömål. Arbetet med att förebygga avfall måste göras av många olika aktörer och kommunen har en begränsad möjlighet att uppnå en mätbar effekt i det arbetet under avfallsplanens giltighet. Det förebyggande arbetet är ändå mycket viktigt och nödvändigt, eftersom kommunen behöver föregå med gott exempel genom att visa att det är möjligt att göra på andra sätt än idag och berätta hur det är möjligt att göra.

Flera av målen handlar om att sortera avfallet på ett bättre sätt än idag, vilket ger ökade möjligheter för såväl återanvändning som återvinning. På så sätt är det möjligt att förflytta sig uppåt i avfallshierarkin och miljöpåverkan från avfallsbehandlingsledet minskar. Genom materialåtervinning minskar behovet av jungfruliga råvaror och därmed blir miljöpåverkan

mindre även i materialutvinningsledet. Med återanvändning kan nya produkter ersättas av befintliga och då minskar även miljöpåverkan från tillverkningsledet. Med utsortering av matavfall och separat behandling av matavfallet genom rötning med biogasutvinning kan matavfallets innehåll av både energi och näring tas tillvara. Energin blir till biogas som kan ersätta fossila bränslen och näringen blir biogödsel som kan återföras till åkermark och därmed ersätta jordförbättringsmedel. Det avfall som kan gå till återanvändning eller materialåtervinning istället för att förbrännas genererar en positiv miljövinna när slaggmängderna och utsläppen från avfallsförbränningsanläggningarna minskar.

Ökade återanvändning och återvinning kräver välplanerade fysiska utrymmen i hela hanteringskedjan – från utrymmen i den egna bostaden och vid fastigheten, till plats för anläggningar där material och avfall kan hanteras och behandlas. Det fysiska utrymmet i tätbebyggda områden är ofta begränsat och ska betjäna olika intressen, utrymmen för avfallshantering måste därför prioriteras. Miljöpåverkan av markanvändningen är beroende på var marken är belägen och vad den alternativa användningen är. En ökad täthet av insamlingsplatser kräver också god planering för att göra transportarbetet så litet som möjligt och för att de transporter som alstras ska ha så liten miljöpåverkan som möjligt. Ökad närhet med fler insamlingsplatser kan minska mängden transporter med privata fordon eftersom fler invånare då har insamlingen på gång- eller cykelavstånd, samtidigt som de transporter som utförs på uppdrag av avfallsverksamheten kan göras med högt ställda miljökrav när det gäller miljöklassning och bränsleanvändning.

9.2 Inledning

Föreliggande avfallsplan för Svedala kommun ersätter avfallsplanen som antogs av kommunfullmäktige 2011. Syftet med avfallsplanen är att, i enlighet med lagstiftningen, ta fram "uppgifter om avfall inom kommunen och om kommunens åtgärder för att minska avfallens mängd och farlighet".

Enligt miljöbalken 6 kap ska en miljöbedömning utföras för planer som kan antas medföra betydande miljöpåverkan (SFS 1998:808). Syftet med avfallsplanens miljöbedömning är dels att kontrollera att inget väsentligt förbises i avfallsplanen och dels att belysa den miljöpåverkan som planen kan ge upphov till. Avfallsplanen för Svedala kommun innehåller mål som ska minska avfallsmängderna och göra avfallet mindre farligt vilket innebär förändringar i arbetssätt inom och mellan olika aktörer, som kommunens förvaltningar, privata bolag och andra organisationer. Avfallsplanens mål påverkar stadens planeringsprocesser och den fysiska utformningen av bebyggelsen. Därmed kan avfallsplanen anses medföra en betydande miljöpåverkan och en miljökonsekvensbeskrivning behöver göras.

9.3 Avfallsplanens innehåll

Avfallsplanen sträcker sig till och med år 2020 och innehåller:

- Tre fokusområden med tillhörande åtta effektmål som är gemensamma för det gemensamägda kommunala bolaget Sysav och dess övriga 13 ägarkommuner
- Beskrivning av hur åtgärder kommer att beslutas och uppföljning av mål kommer att gå till
- Beskrivning av hur dagens avfallshantering ser ut i Svedala kommun, med avseende på mängder, insamling och behandling
- Översiktsskild över avfallshanteringen i Sysavregionen
- Översiktlig uppföljning av Svedala kommuns tidigare avfallsplan, vilka mål som den innehöll och bedömning av om och hur dessa har uppnåtts
- Beskrivning av andra förhållanden som påverkar inriktningen på mål och åtgärder, som lagstiftning, nationella, regionala och lokala mål som berör avfallsområdet samt kommunala planer som översiktsplan och miljöprogram

- Sammanställning från enkät om framtidens avfallshantering i kommunen och regionen, där tjänstemän och politiker i kommunen och regionen har tillfrågats
- Sammanställning från workshop om framtidens avfallshantering i Svedala kommun, med bland annat politiker och representanter från kommunala förvaltningar, avfallsentreprenörer, fastighetsägare, näringslivet och intresseorganisationer
- Sammanställning från workshop om framtidens avfallshantering med barn i skolåldern
- Belysande av barnperspektivet med utgångspunkt i avfallsplanens effektmål
- Uppgifter om anläggningar inom kommunen för återvinning och bortskaffande av avfall, samt uppgifter om nedlagda deponier

Avfallsplanens tre fokusområden med tillhörande effektmål är:

Fokusområde 1: *Hållbar konsumtion för minskade avfallsmängder*

Effektmål:

- År 2020 är den totala mängden hushållsavfall per person mindre än år 2015
- År 2020 är den totala mängden textilavfall i restavfallet halverad jämfört med år 2015

Fokusområde 2: *Hållbar sortering med ökad återvinning*

Effektmål:

- År 2018 är 50 procent av matavfallet utsorterat och behandlat biologiskt så att växtnäring och energi tagits tillvara, år 2020 är nivån ännu högre
- År 2020 är mängden förpackningar och tidningar i restavfallet halverad för respektive material jämfört med år 2015
- År 2020 är nedskräpningen mindre än år 2016

Fokusområde 3: *Hållbar hantering för renare miljö*

Effektmål:

- År 2020 är mängden farligt avfall i restavfallet noll
- År 2020 är avfallstransporterna fossilbränslefria
- År 2020 är våra intressenters förtroende för hela avfallskedjan större än år 2016

Under respektive effektmål beskrivs hur uppföljning ska ske och exempel på åtgärder som kan bidra till att uppnå målen.

Kommunens ansvar för avfallshantering omfattar primärt hushållsavfall och målen är därför i huvudsak inriktade på det området. Samtidigt kan inte kommunens avfallsverksamhet på egen hand uppnå målen i avfallsplanen utan samarbete med andra förvaltningar, avfallsentreprenörer, privata företag, andra organisationer och intresseorganisationer vilket är en förutsättning för att skapa långsiktig förändring.

9.4 Avgränsningar och alternativ

Avfallsplanen för Svedala kommun innehåller mål som innebär förändringar i arbetssätt inom och mellan olika aktörer, som kommunens förvaltningar, privata bolag och andra organisationer. Avfallsplanens mål påverkar också stadens planeringsprocesser och den fysiska utformningen av bebyggelsen. Därmed kan avfallsplanen anses medföra en betydande miljöpåverkan och en miljökonsekvensbeskrivning behöver göras.

9.4.1 Nollalternativ

I en miljökonsekvensbeskrivning ska ett nollalternativ finnas, för att möjliggöra en jämförelse av konsekvenserna av den föreslagna åtgärden med att inte göra någon planerad förändring.

Ett nollalternativ för en avfallsplan är de konsekvenser som skulle uppstå om en ny avfallsplan med tillhörande mål inte skulle antas. Det skulle innebära att avfallshanteringen i Svedala kommun skulle fortsätta utvecklas, men utan att verksamheten har en hos andra aktörer som kommunen är beroende av, långsiktig och förankrad målbild. Det skulle i sin tur medföra större risk för kortsiktiga beslut, svårigheter för den kommunala avfallsverksamheten att samverka i det strategiska arbetet med andra kommunala förvaltningar och en otydlighet i kommunikationen med invånare och verksamheter. I Svedala kommun, med en ökande befolkning, blir konsekvenserna dessutom ännu större med risk för ännu snabbare ökande avfallsmängder. Sammantaget skulle risken vara att gå miste om den strategiska kraft som avfallsplanering innebär när det gäller att arbeta för långsiktig förändring för att minska avfallsmängderna och avfallsets farlighet i Svedala kommun. Att inte ha en giltig avfallsplan innebär också att miljöbalken 15 kap inte efterföljs.

9.5 Samråd under arbetet med att ta fram avfallsplanen

Arbetet med avfallsplanen har gjorts av en projektgrupp. Stora delar av arbetet med att ta fram gemensamma regionala fokusområden och effektmål har utförts i en regional projektgrupp tillsammans med representanter från Sysav och övriga 13 ägarkommuner.

En central del av arbetet har också varit att engagera en bredd av aktörer som är verksamma inom respektive kommun, exempelvis kommunala politiker samt representanter från kommunala förvaltningar, avfallsentreprenörer, fastighetsägare, näringsliv, handel, föreningar och intresseorganisationer. Synpunkter från dessa aktörer har fångats in genom enkät och workshop med framtidens avfallshandling i fokus. Det har även genomförts en barndialog på regional nivå. Syftet har varit att fånga upp synpunkter och information från så många intressenter som möjligt tidigt i arbetet och ha det som en utgångspunkt för avfallsplanens innehåll. De framkomna idéerna och förslagen har påverkat utformningen av fokusområden och effektmål.

Länsstyrelsen i Skåne har varit informerad om arbetet med avfallsplanen för Svedala kommun under projektets gång.

Avfallsplanen med tillhörande miljöbedömning kommer att ställas ut för allmänheten och gå ut på remiss till berörda parter och kommer sedan att antas av kommunfullmäktige.

9.6 Miljöpåverkan

Till grund för miljöbedömningen och miljökonsekvensbeskrivningen ligger framför allt de nationella miljö kvalitetsmålen, Länsstyrelsen i Skåne läns åtgärdsprogram, Region Skånes miljömål samt övrig omvärldsanalys som arbetet med framtagningen av avfallsplanen har inneburit.

9.6.1 Nulägesbeskrivning

Svedala kommun hade vid årsskiftet 2014/15 20 248 invånare och kommunens befolkningsutveckling förväntas bli positiv. Antalet hushåll i flerfamiljshus är cirka 3250 och antalet villor är 4900. Kommunens dominerande verksamheter är handel och kommunikation där den största arbetsplatsen är Malmö-Sturups flygplats, följt av kommunen och Sandvik SRP AB.

I nedanstående tabell presenteras hur mycket hushållsavfall, det vill säga avfall som kommunen ansvarar för att samla in och behandla, som samlades in under 2014.

Tabell 6 Förteckning över insamlad mängd för olika avfallsslag som innefattas i kommunens ansvar.

Avfallsslag	Insamlad mängd 2014 (ton)	Insamlad mängd per invånare 2014 (kg)
Kärl- och säckavfall, inklusive matavfall	4710	233
Grovavfall	6711	331
Matavfall	987	49
Slam från enskilda anläggningar	2050	101
Fettavskiljarlam och fett/matolja från hushåll, restauranger och storkök	82	4,1
Farligt avfall	55	2,7

För de avfallsslag som inte omfattas av kommunens ansvar är det svårare att få fram underlag, men av nedanstående tabell framgår bland annat vilka mängder av olika förpackningsslag som samlades in under 2014.

Tabell 7 Förteckning över insamlad mängd för olika avfallsslag som omfattas av producentansvar.

Avfallsslag	Insamlad mängd 2014 (ton)	Insamlad mängd per invånare 2014 (kg)
Returpapper	988	49
Wellpapp- och kartongförpackningar	279	14
Plastförpackningar	101	4,9
Träförpackningar	-	-
Metallförpackningar	32	1,6
Glasförpackningar	472	23
Däck	162	8,0
El-avfall	294	15
Bärbara batterier	4,3	0,21
Bilbatterier	11,3	0,56
Bilar	-	-
Läkemedel	-	-

Hur merparten av hushållsavfallet som omhändertogs 2014 behandlades i Svedala kommun framgår i nedanstående tabell. Under 2014 skedde merparten av behandlingen genom förbränning med el- och värmeutvinning, men även biologisk behandling av trädgårdsavfall och behandling av matavfall på biogasanläggning svarar för betydande delar av behandlingen.

Tabell 8 Förteckning över hushållsavfallsmängder per behandlingsmetod.

Behandlingsmetod	Mängd 2014 (ton)
Kärl- och säckavfall till förbränningsanläggning	3733
Trädgårdsavfall till förbränningsanläggning	153

Matavfall till central biogasanläggning	987
Trädgårdsavfall till central biologisk behandling	1645
Matavfall som komposteras i en- och tvåfamiljshus	6,5

9.6.2 Beaktande av nationella miljö kvalitetsmål

Utgångspunkten för den här miljökonsekvensbeskrivningen har varit att relatera den inverkan avfallsplanens mål har på de 16 nationella miljömålen.

1. Begränsad klimatpåverkan	10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
2. Frisk luft	11. Myllrande våtmarker
3. Bara naturlig försurning	12. Levande skogar
4. Giftfri miljö	13. Ett rikt odlingslandskap
5. Skyddande ozonskikt	14. Storslagen fjällmiljö
6. Säker stråkmiljö	15. God bebyggd miljö
7. Ingen övergödning	16. Ett rikt växt- och djurliv
8. Levande sjöar och vattendrag	
9. Grundvatten av god kvalitet	

Miljömålen har använts som riktmärken i det svenska miljöarbetet sedan 1999. Avfallshandlingen är en del av målet *God bebyggd miljö*, men åtgärder inom avfallsområdet påverkar även möjligheterna att nå miljömålen för *Begränsad klimatpåverkan*, *Frisk luft*, *Bara naturlig försurning*, *Giftfri miljö* och *Ingen övergödning*.

För att nå miljömålen i Skåne Län och ett hållbart Skåne har Länsstyrelsen i Skåne framarbetat ett regionalt åtgärdsprogram. I åtgärdsprogrammet finns de 15 strategiskt viktigaste åtgärderna samlade under de fem största utmaningarna i länet, där nummer 1 och 5 är särskilt relevanta ur ett avfallsperspektiv:

- Hållbara transporter i Skåne
 - Ökad andel kollektivtrafikresande
 - Stärkt kollektivtrafik genom utvecklad översiktsplanering
 - Ökad andel fossilbränslefri uppvärmning, el och transporter
- Hänsyn till Skånes hav, sjöar och vattendrag
 - Hänsyn till klimatförändringar i fysisk planering
 - Minskat näringsläckage och utsläpp av miljögifter till vatten
- Hushållning med Skånes mark- och vattenresurser
 - Begränsad exploatering av åkermark
 - Framtagande av vatten- och avloppsvattenplaner
 - Skydd av kommunala och större privata dricksvattentäkter
- Skydd av Skånes natur- och kulturvärden
 - Skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer
 - Värdetrakter och landskapsperspektiv i fokus
 - Kompensationsåtgärder för att ersätta förlorade natur- och kulturvärden
 - Säkerställande av tillgången till allemansrättslig mark
- Hållbar konsumtion i Skåne
 - Miljö- och sociala krav i offentlig upphandling
 - Information för en giftfri vardag
 - Minskning av avfallsmängden

Förutom Länsstyrelsen i Skåne Läns miljömål har Region Skåne framarbetat ett miljöstrategiskt program med sju prioriterade insatsområden, där flera berör avfallsområdet:

- Hållbara transporter i Skåne
- Attraktiva och välbesökta natur- och rekreationsområden i Skåne
- Friskt och livskraftigt hav och vatten i Skåne
- Hållbar stadsutveckling i Skåne
- Hållbart och produktivt jord- och skogsbruk inklusive livsmedelssektor i Skåne
- Hållbart energisystem i Skåne
- Klimatneutralt Skåne

Som ett komplement till miljöbalken och annan avfallslagstiftning har Sveriges nationella avfallsplan framarbetats. Den nationella avfallsplanen ska även bidra till att uppfylla de nationella miljökvalitetsmålen och innehåller fem prioriterade områden, där två av dessa är *Hushållens avfall* och *Resurshushållning i livsmedelskedjan*. Särskilt viktiga underkategorier till *Hushållens avfall* är: Återanvändning, Textilier, Materialåtervinning och insamling, Elavfall och batterier samt Nedskräpning. Särskilt viktiga underkategorier till *Resurshushållning i livsmedelskedjan* är: Minskat matavfall, Återvinning av växtnäring och energi från matavfall samt Återvinning av näring ur avlopp. Sverige har även ett avfallsförebyggande program som innehåller fyra fokusområden för arbetet med att förebygga avfall, dessa är: *Mat, Textil, Elektronik* samt *Byggande och rivning*.

Det finns dessutom nationella etappmål som är särskilt relevanta för avfallsområdet:

Ökad resurshushållning i livsmedelskedjan: Etappmålet innebär att insatser ska vidtas så att resurshushållningen i livsmedelskedjan ökar genom att minst 50 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara, där minst 40 procent behandlas, så att även energi tas tillvara senast 2018.

Ökad resurshushållning i byggsektorn: Insatser ska vidtas så att minst 70 viktprocent av icke-farligt byggnads- och rivningsavfall förbereds för återanvändning, materialåtervinning eller annat materialutnyttjande. Etappmålet ska vara uppnått år 2020.

9.6.3 Miljöpåverkan från avfallsplanens fokusområde 1: Hållbar konsumtion för minskade avfallsmängder

Effektmål: År 2020 är den totala mängden hushållsavfall per person mindre än år 2015.

Effektmålets konsekvenser för de nationella miljömålen

Genomförande av effektmålet bedöms på ett betydande sätt kunna bidra till:

- *Samtliga miljömål*
- *Effektmålet ligger även i linje med utmaning nummer 5, Hållbar konsumtion i Skåne, i det regionala åtgärdsprogrammet, då en minskning av den totala mängden hushållsavfall ger förutsättningar för åtgärder som Minskning av avfallsmängden*
- *Effektmålet bidrar även till Region Skånes miljömål Klimatneutralt Skåne, eftersom en minskning av den totala mängden hushållsavfall även bidrar till att minska Skånes klimatpåverkan*
- *Effektmålet bidrar även till samtliga underkategorier i avfallsplanens prioriterade område Hushållens avfall*
- *Effektmålet bidrar även till det nationella avfallsförebyggande programmets fokusområden Mat, Textil och Elektronik*

Eftersom de totala hushållsavfallsmängderna ska minska innebär effektmålet indirekt förebyggande av avfall. Att förebygga avfall innebär även att arbeta i riktning mot det översta steget i EUs avfallshierarki, vilket ger en positiv miljöpåverkan och därmed en positiv påverkan på samtliga av de nationella miljömålen. Effektmålet innebär även en minskning av antalet avfallstransporter, vilket är ett positivt bidrag till flera av miljömålen.

Effektmål: År 2020 är den totala mängden textilavfall i restavfallet halverad jämfört med år 2015.

Effektmålets konsekvenser för de nationella miljömålen

Genomförande av effektmålet bedöms på ett betydande sätt kunna bidra till:

- *God bebyggd miljö*
- *Begränsad klimatpåverkan*
- *Giftfri miljö*
- *Ettappmålet bidrar även till Region Skånes miljömål Klimatneutralt Skåne*
- *Effektmålet bidrar även till underkategorin Textilier i avfallsplanens prioriterade område Hushållens avfall*
- *Effektmålet bidrar även till det nationella avfallsförebyggande programmets fokusområde Textil*

En minskning av mängden textilavfall i restavfallet innebär att mängden textil som återanvänds eller materialåtervinns måste öka. Det innebär även en minskning av den resursanvändning som produktionen av textil ger upphov till, gällande vatten-, energi- och kemikalieanvändning samt klimatpåverkande utsläpp, vilket ger en positiv miljöpåverkan. Materialåtervinning av textilier kan medföra att ohälsosamma ämnen som återfinns i textilierna återvinns och inte försvinner ur kretsloppet, vilket kan ge negativ miljöpåverkan. Däremot bedöms den negativa miljöpåverkan från återvinning av ohälsosamma ämnen vara lägre än den positiva miljöpåverkan som en minskad nyproduktion av textilier skulle medföra.

Om textilavfallet ska materialåtervinnas krävs sorterings- och återvinningsanläggningar samt utrymme vid eller i bostäder och verksamheter för utsortering av textilt avfall. Ytorna som då tas i anspråk för det ändamålet kan medföra olika stor miljöpåverkan beroende på vilken lokalisering som är aktuell.

9.6.4 Miljöpåverkan från avfallsplanens fokusområde 2: Hållbar sortering med

ökad återvinning

Effektmål: År 2018 är 50 procent av matavfallet utsorterat och behandlat biologiskt så att växtnäring och energi tagits tillvara, år 2020 är nivån ännu högre.

Effektmålets konsekvenser för de nationella miljömålen

Genomförande av effektmålet bedöms på ett betydande sätt kunna bidra till:

- *God bebyggd miljö*
- *Begränsad klimatpåverkan*
- *Frisk luft*
- *Ingen övergödning*
- *Effektmålet ligger även i linje med utmaning nummer 1 i det regionala åtgärdsprogrammet, Hållbara transporter i Skåne, då ökad matavfallsbehandling ger förutsättningar för åtgärder som Ökad andel fossilbränslefri uppvärmning, el och transporter*

- *Effektmålet bidrar även till uppfyllandet av Region Skånes miljömål Hållbart och produktivt jord- och skogsbruk inklusive livsmedelssektor i Skåne, Hållbart energisystem i Skåne och Hållbara transporter i Skåne*
- *Effektmålet bidrar även till underkategorierna Minskat matavfall och Återvinning av växternäring och energi från matavfall, i avfallsplanens prioriterade område Resurshushållning i livsmedelskedjan*
- *Effektmålet bidrar även till uppfyllandet av det nationella etappmålet Ökad resurshushållning i livsmedelskedjan*
- *Effektmålet bidrar även till det nationella avfallsförebyggande programmets fokusområde Mat*

Genom att sortera ut matavfall för biologisk behandling är det möjligt att återvinna den energi och näring som finns i matavfallet, vilket har en positiv miljöpåverkan. När matavfallet rötas kan det bli till biogas, vilket kan användas som bränsle istället för fossila bränslen. Den näringsrika restprodukten efter rötningsprocessen kan användas som biogödsel på åkermark och därmed ersätta konstgödsel.

Vid utsortering av matavfall krävs det fysiskt utrymme, både i bostäder, hos verksamheter som hanterar livsmedel, platser för insamlingskärl eller insamlingsbehållare, samt för- och slutbehandlingsytor. Beroende på vald lokalisering kan markanvändningen resultera i olika stor miljöpåverkan.

Effektmål: År 2020 är mängden förpackningar och tidningar i restavfallet halverade för respektive material jämfört med år 2015.

Effektmålets konsekvenser för de nationella miljömålen

Genomförande av effektmålet bedöms på ett betydande sätt kunna bidra till:

- *God bebyggd miljö*
- *Begränsad klimatpåverkan*
- *Frisk luft*
- *Giftfri miljö*
- *Effektmålet går även i linje med Region Skånes miljömål Klimatneutralt Skåne*
- *Effektmålet bidrar även till underkategorierna Återanvändning och Materialåtervinning och insamling, i avfallsplanens prioriterade område Hushållens avfall*

Effektmålet innebär att mängden förpackningar och tidningar som återanvänds och materialåtervinns måste öka samt att mängden förpackningar och tidningar som förbränns i förbränningsanläggningar kommer att minska. Minskad förbränning medför en minskning av utsläpp från förbränningsanläggningar orsakade av den här typen av avfall. Ökad återanvändning och materialåtervinning av förpackningar och tidningar innebär även ett minskat uttag av jungfruliga råvaror och en minskad energiåtgång i produktionen.

För ökad materialåtervinning av tidningar och förpackningar kan ytor för insamlingskärl eller insamlingsbehållare i och vid bostäder eller verksamheter komma att tas i anspråk. Även för- och slutbehandlingsytor kan komma att tas i anspråk. Beroende på vald lokalisering kan markanvändningen resultera i olika stor miljöpåverkan.

Effektmål: År 2020 är nedskräpningen mindre än år 2016.

Effektmålets konsekvenser för de nationella miljömålen

Genomförande av effektmålet bedöms på ett betydande sätt kunna bidra till:

- *God bebyggd miljö*
- *Giftfri miljö*

- *Effektmålet bidrar även till Region Skånes miljömål: Attraktiva och välbesökta natur- och rekreationsområden i Skåne, Friskt och livskraftigt hav och vatten i Skåne och Hållbar stadsutveckling i Skåne*
- *Effektmålet bidrar även till underkategorin Nedskräpning i avfallsplanens prioriterade område Hushållens avfall*

Genom att minska nedskräpningen minskar även risken att farliga eller icke-önskvärda ämnen inte tas om hand och behandlas på ett riktigt sätt samt att avfall hamnar direkt i naturen. En minskad nedskräpning bidrar även till renare natur- och rekreationsområden vilket ger en positiv miljöpåverkan.

För att minska nedskräpningen krävs bland annat ökad tillgänglighet för att kunna lämna olika avfallsslag i offentliga miljöer. Det innebär att ytor tas i anspråk samt att resurser krävs för att tömma och transportera bort avfallet. Den ökade tillgängligheten kan ge olika stor miljöpåverkan, beroende på vilka ytor som tas i anspråk, samt hur det insamlade avfallet transporteras, vilka drivmedel som används och hur avfallet behandlas.

9.6.5 Miljöpåverkan från avfallsplanens fokusområde 3: Hållbar hantering för en renare miljö

Effektmål: År 2020 är mängden farligt avfall i restavfallet noll.

Effektmålets konsekvenser för de nationella miljömålen

Genomförande av effektmålet bedöms på ett betydande sätt kunna bidra till:

- *God bebyggd miljö*
- *Giftfri miljö*
- *Effektmålet ligger även i linje med utmaning nummer 5, Hållbar konsumtion i Skåne, i Skånes regionala åtgärdsprogram, eftersom en minskning av farligt avfall i restavfallet ger förutsättningar för åtgärder som Information för en giftfri vardag*
- *Effektmålet bidrar även till underkategorin Materialåtervinning och insamling i avfallsplanens prioriterade område Hushållens avfall*

Då mängden farligt avfall i restavfallet är noll innebär det att mängden rester från farligt avfall som finns i energiåtervinningens förbränningsaska minskar. Det i sin tur medför att utsläpp från förbränningsanläggningar till följd av okontrollerad förbränning av farligt avfall kommer att minska. Det minskar även risken för olyckor såsom bränder under förbränningsprocessen, eftersom en del av det farliga avfallet är brandfarligt eller explosivt. Om det farliga avfallet sorterar ut och samlas in på rätt sätt minskar även risken för att farligt avfall dumpas eller läcker ut i miljön.

För att mängden farligt avfall i restavfallet ska vara noll kan det komma att krävas ökade insamlingsmöjligheter för hushållen, vilket då även innebär att ytor kan komma att tas i anspråk, i och vid bostäder, vilket kan medföra olika stor miljöpåverkan beroende på val av lokalisering. Det är även möjligt att transporter för vidare behandling och slutförvaring av det farliga avfallet kan komma att öka. Miljöpåverkan från transporter kan medföra olika stor miljöpåverkan beroende på antalet transporter och valt drivmedel för samlingsfordon.

Effektmål: År 2020 är avfallstransporterna fossilbränslefria.

Effektmålets konsekvenser för de nationella miljömålen

Genomförande av effektmålet bedöms på ett betydande sätt kunna bidra till:

- *God bebyggd miljö*
- *Begränsad klimatpåverkan*
- *Frisk luft*

- *Bara naturlig försurning*
- *Ingen övergödning*
- *Effektmålet ligger även i linje med utmaning nummer 1, Hållbara transporter i Skåne, i det regionala åtgärdsprogrammet då effektmålet ger förutsättningar för åtgärder som ökad andel fossilbränslefria transporter*
- *Effektmålet bedöms även bidra till Region Skånes miljömål Hållbara transporter i Skåne, Friskt och livskraftigt hav och vatten i Skåne och Klimatneutralt Skåne*

Ett genomförande av effektmålet bidrar till förbättrad luftkvalitet i samhällen, städer och på landsbygden. De utsläpp av partiklar, kväveoxider och organiska ämnen som fossila drivmedel ger upphov till kommer att minska, vilket medför förbättrad luftkvalitet och då även förbättrad hälsosituation för medborgarna. Det innebär även att mängden försurande och övergödande ämnen såsom svaveldioxid och kväveoxid kommer att minska, samt även utsläpp av växthusgaser som koldioxid, vilket minskar avfallssektorns klimatpåverkan.

Fossilbränslefria avfallstransporter innebär att avfallstransporterna måste köras på förnyelsebara bränslen som biogas eller el. En utökad användning av förnyelsebara bränslen innebär att ytor för exempelvis laddningsstationer, vid användning av elbilar, kan komma att behöva tas i anspråk. På samma sätt kan biogasdrivna fordon medföra att biogasproduktionen måste öka samt att nya biogasanläggningar och tankställen för biogas behöver upprättas. Beroende på vilka ytor som tas i anspråk kan det medföra olika stor miljöpåverkan.

Effektmål: År 2020 är våra intressenters förtroende för hela avfallskedjan större än år 2016.

Effektmålets konsekvenser för de nationella miljömålen

Genomförande av effektmålet bedöms på ett betydande sätt kunna bidra till:

- *God bebyggd miljö*
- *Begränsad klimatpåverkan*
- *Frisk luft*
- *Bara naturlig försurning*
- *Gifrfri miljö*
- *Ingen övergödning*
- *Effektmålet ligger även i linje med utmaning 1, Hållbara transporter i Skåne och utmaning 5, Hållbar konsumtion i Skåne, i Skånes regionala åtgärdsprogram eftersom målet ger förutsättningar för samtliga åtgärder som tillhör dessa utmaningar*
- *Effektmålet bedöms även bidra till samtliga av Region Skånes miljömål*
- *Effektmålet bidrar även till samtliga underkategorier i avfallsplanens prioriterade område Hushållens avfall, samt underkategorin Minskat matavfall i det prioriterade området Resurshushållning i livsmedelskedjan*
- *Effektmålet bedöms även bidra till de nationella etappmålen Ökad resurshushållning i livsmedelskedjan och Ökad resurshushållning i byggsektorn*
- *Effektmålet bidrar även till det nationella avfallsförebyggande programmets fokusområden Mat, Textil, Elektronik samt Byggande och rivning*

Ett ökat förtroende för avfallskedjan innebär en ökad vilja hos intressenter att agera i linje med avfallsplanens mål i stort. Det medför i sin tur en positiv påverkan på flera miljömål. Ett ökat förtroende för avfallskedjan kan leda till bättre utfall på informationsinsatser med minskade avfallsmängder och ökad sortering som följd. Det kan även innebära ett bättre utfall från kommunen och övriga i avfallsbranschen.

9.6.6 Samlad bedömning av avfallsplanens miljöpåverkan

I tabellen nedan är avfallsplanens effektmål uppställda i en bedömning av huruvida de kan sägas ha en betydande miljöpåverkan eller inte.

Tabell 9 Bedömning av avfallsplanens miljöpåverkan.

Avfallsplanens effektmål	Betydande miljöpåverkan	Kommentar
<i>Fokusområde 1: Hållbar konsumtion för minskade avfallsmängder</i>		
År 2020 är den totala mängden hushållsavfall per person mindre än år 2015	Ja	Effektmålet innebär att återanvändning och materialåtervinning kan komma att öka, vilket minskar miljöpåverkan i flera led.
År 2020 är den totala mängden textilavfall i restavfallet halverad jämfört med år 2015	Ja	Effektmålet har en positiv miljöpåverkan eftersom ökad mängd återanvänd och materialåtervunnen textil, vilket minskar miljöpåverkan i flera led.
<i>Fokusområde 2: Hållbar sortering med ökad återvinning</i>		
År 2018 är 50 procent av matavfallet utsorterat och behandlat biologiskt så att växtnäring och energi tagits tillvara, år 2020 är nivån ännu högre	Ja	Ökad behandling av matavfall innebär att energin i matavfallet kan tas tillvara, vilket medför en positiv miljöpåverkan.
År 2020 är mängden förpackningar och tidningar i restavfallet halverad för respektive material jämfört med år 2015	Ja	Effektmålet innebär att återanvändning och materialåtervinning av tidningar och förpackningar ska öka, vilket medför en positiv miljöpåverkan i flera led.
År 2020 är nedskräpningen mindre än år 2016	Nej	Uppfyllande av effektmålet kommer att medföra en positiv miljöpåverkan, men inte av betydande karaktär.
<i>Fokusområde 3: Hållbar hantering för renare miljö</i>		
År 2020 är mängden farligt avfall i restavfallet noll	Ja	Effektmålet innebär en ökad utsortering, insamling och omhändertagande av farligt avfall vilket medför en positiv miljöpåverkan i flera led.
År 2020 är avfallstransporterna fossilbränslefria	Ja	Fossilbränslefria avfallstransporter innebär en positiv miljöpåverkan då mängden förnyelsebara drivmedel ökar och andelen klimatpåverkande utsläpp minskar.
År 2020 är våra intressenters förtroende för hela avfallskedjan större än år 2016	Nej	Ökat förtroende bland intressenter bedöms medföra ett utökat engagemang för avfallsplanens mål i stort, men genererar inte någon betydande miljöpåverkan.

Positiv miljöpåverkan

Avfallsplanen som helhet syftar till att minska avfallets mängd och farlighet. Det avfall som förebyggs minskar miljöpåverkan på samtliga miljömål. Arbetet med att förebygga avfall måste utföras av många olika aktörer och kommunen har en begränsad möjlighet till att uppnå en mätbar effekt i det här arbetet under avfallsplanens giltighet. Det förebyggande arbetet är ändå mycket viktigt och nödvändigt, eftersom kommunen behöver föregå med gott exempel och både visa att det är möjligt att göra på andra sätt än idag och berätta hur det kan göras.

Flera av målen handlar om att sortera avfallet på ett bättre sätt än idag, vilket ger ökade möjligheter för såväl återanvändning som återvinning. På så sätt är det möjligt att förflytta sig uppåt i avfallshierarkin och miljöpåverkan från avfallsbehandlingsledet minskar. Genom materialåtervinning minskar behovet av jungfruliga råvaror och därmed blir miljöpåverkan mindre även i materialutvinningsledet. Med återanvändning kan nya produkter ersättas av befintliga och även miljöpåverkan från tillverkningsledet minskar. Med utsortering av matavfall och separat behandling av matavfallet genom rötning med biogasutvinning kan matavfallets innehåll av både energi och näring tas tillvara. Energin blir biogas som kan ersätta fossila bränslen och näringen blir biogödsel som kan återföras till åkermark och därmed ersätta jordförbättringsmedel.

Det avfall som kan gå till återanvändning eller materialåtervinning istället för att förbrännas genererar en positiv miljövinst när slaggmängderna och utsläppen från avfallsförbränningsanläggningarna minskar.

Ökad närhet med fler insamlingsplatser minskar mängden transporter med privata fordon eftersom fler invånare då har insamlingen på gång- eller cykelavstånd. De transporter som utförs på uppdrag av avfallsverksamheten kan göras med högt ställda miljökrav när det gäller miljöklassning och bränsleanvändning.

Negativ miljöpåverkan

Ökad återanvändning och återvinning kräver välplanerade fysiska utrymmen i hela hanteringskedjan – från utrymmen i den egna bostaden och vid fastigheten till plats för anläggningar där material och avfall kan hanteras och behandlas. Det fysiska utrymmet i tätbebyggda områden är ofta begränsat och ska betjäna olika intressen och utrymmen för avfallshantering måste därför prioriteras. Miljöpåverkan av markanvändningen är beroende på var marken är belägen och vad den alternativa användningen är.

9.7 Uppföljning och övervakning av betydande miljöpåverkan

Svedala kommun har olika roller när det gäller avfallshanteringen i kommunen och därmed även genomförandet av avfallsplanen:

- Kommunen har ansvar enligt miljöbalken att se till att hushållsavfallet samlas in och behandlas. Kommunen är också skyldig att ta fram riktlinjer för hur det ska gå till, genom avfallsplan med föreskrifter.
- Kommunen driver egna verksamheter som ger upphov till avfall, allt ifrån kontorsverksamheter till omsorgsboenden och parkskötsel.
- Kommunen gör upphandlingar av både varor och tjänster som i sin tur ger upphov till avfall.
- Kommunen har dessutom planmonopol, det vill säga kommunen ansvarar själv för sin egen fysiska planering och hur staden ska utvecklas.
- Kommunen är markägare och har därmed makt över vilka villkor som ska gälla för markens användning.
- Kommunen är tillsynsmyndighet över verksamheter som drivs inom kommunen.

Kommunens många och olika roller gör det tydligt att behovet av samverkan är stort mellan kommunens olika avdelningar och bolag. För att det ska vara möjligt att uppfylla avfallsplanens mål med så stor positiv miljöpåverkan som möjligt är det också viktigt med samverkan och

samråd med andra offentliga aktörer, entreprenörer, privata företag, intresseorganisationer och invånarna själva. En del av hemligheten för att lyckas nå målens uppfyllelse handlar om att göra framsynta upphandlingar med tydligt ställda krav. Det är då viktigt att den som ska göra upphandlingen är medveten om vilka krav som ska ställas och varför. Att ställa krav i upphandlingar är ofta ett effektivt sätt att starta en förändringsprocess, men det förutsätter också att kraven följs upp och att ouppfyllda krav få konsekvenser. Dessa arbetsuppgifter behöver prioriteras för att avfallsplanens mål ska vara möjliga att uppnå.

Många av målen innebär ett ökat fokus på att skapa platser för att kunna lämna sitt avfall i fler avfallslag närmare bostaden än idag, eller om att avsätta ytor för att förändra eller skapa nya återvinningscentraler, återvinningsstationer eller andra platser för återbruk. För att kunna skapa sådana platser behöver avfallsverksamheten vara med i kommunens planeringsprocesser, som en av flera aktörer inom infrastruktur som måste finnas för att bygga en hållbar kommun med så liten negativ miljöpåverkan som möjligt.

10 Samrådsredogörelse förslag till ny Renhållningsordning

Hur samrådet har bedrivits

Myndigheter, berörda förvaltningar och företag samt intresseorganisationer har beretts tillfälle till samråd genom översändande av samrådshandlingar i ärendet. Samrådstiden pågick mellan 2015-11-19 till 2016-01-04 och handlingarna fanns under tiden tillgängliga i kommunhuset, på kommunens bibliotek samt på kommunens hemsida svedala.se.

Ett samrådsmöte med genomgång och information om förslag för ny renhållningsordning hölls i Svedala kommunhus onsdagen den 16 december 2015.

Yttranden som inkommit

Under samrådstiden har yttrande inkommit från:

- Länsstyrelsen Skåne

Under samrådstiden har yttranden med synpunkter inlämnats av:

- Miljö- och Byggnadsnämnden
- Utbildningsnämnden
- VA-chef Svedala kommun, Anne-Marie Pedersen
- Miljöinspektör Svedala kommun, Fredrik Nilsson
- Villaföreningen Lundell Svedala, ordförande Leif Eriksson

Yttranden från myndigheter och remissinstanser

- Länsstyrelsen Skåne

Länsstyrelsen har meddelat att man avstår från att yttra sig i ärendet.

- Miljö- och byggnadsnämnden

Miljö- och byggnadsnämnden tycker det är positivt att förslaget till renhållningsordning utgörs av en tydlig struktur med mätbara och tidssatta mål.

Följande synpunkter på förslaget till ny avfallsplan framförs:

Nämnden menar att för att kunna uppfylla mål i fokusområde 1, Hållbar konsumtion för minskade avfallsmängder, så bör en viktig åtgärd vara att minska mängden förpackningsmaterial. Vidare föreslår nämnden att för att möjliggöra en bättre utsortering och återvinning av textilier bör fler behållare för textilinsamling sättas upp på

återvinningscentralen. Nämnden påpekar att uthyrnings-, bytes-, och återförsäljningsställen i anslutning till återvinningsstationen kan förebygga avfall samtidigt som kreativa arbetstillfällen skapas. Vidare föreslår nämnden att målen om bättre utsortering av avfall även bör omfatta näringsämnen fosfor och kväve, förslagsvis genom att skapa möjlighet till att hämta av utsorterad urin. Nämnde lyfter även behovet att mellan bygg-miljöenheten och avfallsenheten diskutera 45 § i avfallsföreskrifterna för att hitta praktiska lösningar på kraven som ställs.

Följande synpunkter på förslaget till nya avfallsföreskrifter framförs:

9 § behöver skrivas enklare och tydligare. I första meningen finns ett syftningsfel, i andra meningen nämns "åberopa dröjsmål", det behöver förtydligas. Sista raden slutar i intet, ska den strykas eller saknas en mening?

I 12 § bör även nämnas att farligt avfall ska sorteras ut och förvaras skilt från restavfall.

15 § kan strykas, samma information står i 29 §

30 § Bör kompletteras med information om när a) och b) tillämpas. Vilket gäller för fritidshus respektive koloniområden? Finns inte även här behov av hämtning av rest- och matavfall varje vecka under sommaren, perioden vecka 27-34?

40 § sista stycket, stämmer detta med ABP-lagstiftningen? Får kommunen transportera avfall som uppkommer från husbehovsjakt? Det framgår inte heller hur större mängder avfall från husbehovsjakt ska hanteras.

I 47 § hänvisas till 22 §, den ska istället hänvisas till 21 § istället.

70 §, ordet tillsvidare tas bort, det kan lätt misstolkas.

Kommentar:

Miljö- och byggnämndens förslag på åtgärder för att nå målen i avfallsplanen är relevanta och kommer att tas i beaktande när den årliga handlingsplanen arbetas fram under de kommande 5 åren.

15 § behålls för tydligheten skull.

30 §, det har hittills inte framkommit några önskingar om hämtning varje vecka från fritidsboende, men detta kan komma att ändras om behov föreligger.

40 §, eftersom föreskrifterna hänvisar till gällande anvisningar från Länsstyrelsen och Jordbruksverket, följs reglerna kring ABP. Frågor kring större mängder avfall från husbehovsjakt är ytterst sällsynt och

hanteras genom att hänvisa till gällande anvisningar från Länsstyrelsen och Jordbruksverket.

Övriga synpunkter på förslaget till nya avfallsföreskrifter ändras enligt nämndens förslag.

Önskemål om dialog mellan bygg-miljöenheten och avfallsenheten är positivt och kommer att genomföras.

- Utbildningsnämnden

Nämnden föreslår att en verksamhetsmässig och ekonomisk konsekvensanalys av förslaget bör göras.

Kommentar:

Avfallsplanen bygger på EU, nationella och regionala mål och planer samt aktuell lagstiftning. Vidare ligger planen i linje med Svedala kommuns miljömålsplan. Att utvärdera ett strategiskt dokument, såsom Svedalas och regionens avfallsplan, utifrån ekonomiska och verksamhetsmässiga kriterier är komplicerat och ger föga vägledning för verksamheterna.

Varje år kopplas en handlingsplan med aktiviteter för att nå målet. Vi ser gärna att utbildningsenheten aktivt deltar i utformningen av dessa. Den årliga handlingsplanen är konkret där resurser tydligt redovisas.

Avfallsföreskrifterna har endast ändrats i mindre omfattning och att på denna göra en konsekvensanalys bedöms som meningslös då denna styrs av befintliga avtal (LOU), arbetsmiljölagstiftning och politiska beslut.

- VA-chef Svedala kommun, Anne-Marie Pedersen

Anne-Marie Pedersen föreslår ändringar på sidan 9 i avfallsplanens bilagor som förtydligar skillnaderna mellan enskilda avloppsanläggningar och fettavskiljare. Dessutom föreslås att texten ändras så att korrekt beskrivning av behandling av slam återges.

Kommentar:

Förslaget på ändringar på sidan 9 i bilagorna införs.

- Miljöinspektör Svedala kommun, Fredrik Nilsson

Fredrik Nilsson ställer sig frågande till om det finns ett kontrollprogram för Tjustorps deponi enligt beskrivning i avfallsplanens bilagor sidan 55.

Kommentar:

Det fanns tidigare ett kontrollprogram för Tjustorps deponi, men är inte längre i bruk. Den här meningen stryks i avfallsplanens bilagor.

- Villaföreningen Lundell Svedala, ordförande Leif Eriksson

Villaföreningen saknade inbjudan till den workshop som genomfördes under våren 2015. Föreningen anser att aktiva villaföreningar är en viktig remissinstans i arbetet med en ny renhållningsordning. Föreningen lämnar även förslag som kan underlätta utsorteringen av avfall vid återvinningsstationen vid Ågatan i Svedala. Dessutom lämnade föreningen synpunkter på det kommande avfallsystemet.

Kommentar:

Ansvariga tjänstemän på Svedala kommun kommer se över vilka föreningar och samfälligheter som är aktiva i kommunen och upprätta en kontaktlista. Listan kommer att användas när arbetet med nästa renhållningsordning startar. Förslaget gällande ny och bättre plats för återvinningsstation är redan under utredning. När det gäller det nya avfallssystemet ingår det inte i den nya renhållningsordningen utan svar på dessa frågor har redan lämnats till föreningen vid andra tillfällen.

Ann Thorén (PL)
Lucas Jönsson
Hanna Blomqvist